

ความรู้และข้อมูลโดยทั่วไปเกี่ยวกับอุตสาหกรรมและตลาด
อัญมณีและเครื่องประดับของไทย

ในช่วงระยะเวลาสองทศวรรษที่ผ่านมา อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับเป็นอุตสาหกรรมที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว อุตสาหกรรมนี้เริ่มต้นในประเทศไทยมาเป็นเวลานานแล้ว แต่เพิ่งได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐบาลอย่างจริงจังในปี พ.ศ. 2520 ทั้งนี้เพราะเล็งเห็นว่าอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับเป็นอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มในการผลิตสูง อีกทั้งประเทศไทยเป็นแหล่งอัญมณีที่มีพลอยมีค่ามหาศาล

ในระยะแรกอุตสาหกรรมอัญมณีนี้มุ่งอยู่ที่การเจียรไนพลอยเนื่องจากเป็นวิถีชีวิตที่มีแหล่งผลิตภายในประเทศ ต่อมาจึงได้ขยายไปสู่การทำเครื่องประดับและการเจียรไนเพชร และเดิมอุตสาหกรรมนี้ถือเป็นงานหัตถกรรมในครัวเรือน หลังจากนั้นก็ได้ขยายตัวออกไป จนกระทั่งพัฒนาไปเป็นโรงงานอุตสาหกรรมขนาดย่อมจนถึงขนาดใหญ่ในปัจจุบันดังนั้นอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับจึงเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทและความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง

1. ด้านอุปทานอัญมณีและเครื่องประดับของไทย

ความรู้และข้อมูลโดยทั่วไปที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมและตลาดอัญมณี และเครื่องประดับของไทยที่น่าเสนอในบทนี้ จะประกอบไปด้วย 3 ส่วน ส่วนแรกเป็นความรู้และข้อมูลทั่วไปด้านอุปทานอัญมณีและเครื่องประดับไทย ส่วนที่สองเป็นความรู้และข้อมูลทั่วไปด้านอุปสงค์หรือตลาดอัญมณีและเครื่องประดับไทย และส่วนสุดท้ายเป็นบทบาทของภาครัฐบาลและภาคเอกชนในการพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับไทย

1.1 ขนาดการผลิตและผู้ประกอบการผลิตในประเทศ

อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับเป็นอุตสาหกรรมตั้งแต่การผลิตในระดับครัวเรือนที่อยู่กระจัดกระจายทั่วทุกภาคของประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ ตลอดจนกรุงเทพมหานคร ขนาดของกิจกรรมมีความแตกต่างกันมากตั้งแต่ระดับครัวเรือน โรงงานขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ที่ร่วมลงทุนกับชาวต่างชาติ จำนวนบุคลากรในอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับจึงหาตัวเลขที่ถูกต้องแน่นอนได้ยาก แต่ประมาณการว่ามีอยู่ประมาณไม่ต่ำกว่า 2 ล้านคนในปีพ.ศ. 2536 และมีกิจการขนาดใหญ่ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน 203 รายนับตั้งแต่ปี 2526-2537 (ม.ค.-ส.ค.) อันประกอบด้วย 1) ผู้ประกอบการเจียรไนพลอย 18 ราย 2) ผู้ประกอบการเจียรไนเพชร 68 ราย และ 3) ผู้ประกอบการผลิตเครื่องประดับ 117 ราย

จากตารางที่ 11 ตัวเลขดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ามีผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมนี้เพิ่มมากขึ้นทุกปีทั้งนี้เนื่องมาจากความต้องการสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับที่เพิ่มขึ้น ทั้งจากตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ จึงมีการลงทุนเพื่อประกอบการผลิตในอุตสาหกรรมนี้มากขึ้น ทั้งจากผู้ประกอบการเดิมซึ่งขยายกำลังการผลิตสูงขึ้นและจากผู้ประกอบการรายใหม่ซึ่งเป็นสาขาของบริษัทในต่างประเทศ ซึ่งมีทั้งในลักษณะของการลงทุนร่วมระหว่างผู้ประกอบการไทยและผู้ประกอบการต่างชาติ และการลงทุนของผู้ประกอบการต่างชาติเอง การที่มีผู้ประกอบการต่างชาติจำนวนมากเข้ามาดำเนินการผลิตเพื่อการส่งออกในประเทศไทย ก็เป็นผลมาจากข้อได้เปรียบของประเทศไทยในด้านต้นทุนการผลิตที่ต่ำ ทักษะและฝีมือของแรงงานไทย ตลอดจนสิทธิพิเศษต่างๆที่ภาครัฐบาลให้ เช่น การส่งเสริมการลงทุนและด้านภาษีศุลกากร เป็นต้น

ในส่วนของผู้ประกอบการที่จดทะเบียนไว้กับ กรมโรงงานอุตสาหกรรมก็เช่นกัน จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่ามีผู้ประกอบการเพิ่มมากขึ้นทุกปีโดยเฉพาะผู้ประกอบการผลิตเครื่องประดับ นอกจากนั้นกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ยังได้ทำสถิติโรงงานแต่ละประเภทจำแนกตามจำพวก ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 11 ผู้ประกอบการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน

หน่วย : ราย

ปี	เจียรไนพลอย	เจียรไนเพชร	ผลิตเครื่องประดับ
2526-2530	4	11	29
2531	3	12	15
2532	2	11	23
2533	1	4	7
2534	2	15	7
2535	2	3	6
2536	2	3	12
2537 (ม.ค-ส.ค)	2	9	18
รวม	18	68	117

ที่มา : ศูนย์สถิติการพาณิชย์ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 สถิติจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม จำแนกตามประเภทโรงงานตั้งแต่ พ.ศ. 2531-2536

หน่วย : ราย

ประเภท	2531			2532			2533			2534			2535			2536		
	กทม.	ภูมิภาค	รวม	กทม.	ภูมิภาค	รวม	กทม.	ภูมิภาค	รวม	กทม.	ภูมิภาค	รวม	กทม.	ภูมิภาค	รวม	กทม.	ภูมิภาค	รวม
1	108	2	110	141	4	145	158	4	162	174	6	180	206	8	214	235	7	242
2	9	2	11	11	2	13	12	2	14	11	2	13	11	2	13	11	2	13
3	73	4	77	87	5	92	99	5	104	109	5	114	111	5	116	117	4	121
4	10	-	10	10	-	10	10	-	10	10	-	10	10	-	10	10	-	10
5	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	1	1	-	1	1	-	1

ที่มา : กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

หมายเหตุ : ประเภท 1 คือ โรงงานทำเครื่องประดับโดยใช้เพชร พลอย ไข่มุก ทองคำ ทองขาว เงิน นาก หรือ อัญมณี
 ประเภท 2 คือ โรงงานทำเครื่องใช้ด้วยทองคำ ทองขาว เงิน นาก หรือ กะไหล่ทอง เงิน หรือ โลหะมีค่า
 ประเภท 3 คือ โรงงานตัด เจียรไน หรือ ขัดเพชร พลอยหรือ อัญมณี
 ประเภท 4 คือ โรงงานเผาหรืออบพลอยหรืออัญมณีอื่น ๆ
 ประเภท 5 คือ โรงงานทำดวงตราหรือเหรียญตราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือเหรียญอื่น ๆ

ตารางที่ 13 สถิติโรงงานแต่ละประเภท จำแนกตามจำนวนจ้างพนักงาน ตั้งแต่ พ.ศ. 2512- 2537

หน่วย : ราย

ประเภท	จำนวน 1	จำนวน 2	จำนวน 3	รวม
(1) กทม. ภูมิภาค รวม	70 14 84	110 6 116	91 31 122	271 51 322
(2) กทม. ภูมิภาค รวม	4 2 6	4 - 4	5 1 6	13 3 16
(3) กทม. ภูมิภาค รวม	38 17 55	30 5 35	42 21 63	110 43 153
(4) กทม. ภูมิภาค รวม	- - -	- - -	8 2 10	8 2 10
(5) กทม. ภูมิภาค รวม	- - -	1 - 1	1 1 2	2 1 3

ที่มา : กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

หมายเหตุ : โรงงานจำนวน 1 คือ โรงงานขนาดเล็ก กิจการไม่ค้ำต่อเหตุเดือดร้อนแก่ผู้อาศัยข้างเคียง เมื่อประสงค์จะประกอบกิจการ สามารถกระทำได้ที่
 โรงงานจำนวน 2 คือ โรงงานที่กิจการใหญ่กว่าพวกที่ 1 ให้เครื่องจักรไม่เกิน 50 แรงม้า และคนงานไม่เกิน 50 คน การประกอบกิจการจะต้องแจ้งตาม
 ที่ราชการกำหนด แต่ไม่ต้องขออนุญาตประกอบกิจการ
 โรงงานที่ใช้เครื่องจักรเกิน 50 แรงม้า และคนงานเกิน 50 คน การประกอบกิจการต้องขออนุญาตประกอบกิจการโรงงาน

ที่ 13 ซึ่งจะเห็นได้ว่าปัจจุบันกิจการของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับเป็นกิจการขนาดใหญ่ ที่ต้องอาศัยแรงงานจำนวนมาก และมีการใช้เครื่องจักรขนาดใหญ่ เพื่อสนองตอบความต้องการที่เพิ่มขึ้นทั้งตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ อย่างไรก็ตามในอนาคตโรงงานขนาดใหญ่อาจจะไม่สามารถขยายกำลังการผลิตออกไปได้อีก เนื่องจากประสบปัญหาหลายประการ เช่น การขาดแคลนแรงงาน ปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายค่าเนื้องานและระบบการค่าเนื้องาน เป็นต้น ดังนั้นจึงมีแนวโน้มว่า โรงงานขนาดใหญ่จะกระจายออกไปเป็นขนาดเล็กหรือไม่ก็ขยายกำลังการผลิตด้วยการขยายโรงงานแต่เปลี่ยนมาใช้ระบบ Subcontracting มากขึ้น ซึ่งก็ได้มีการดำเนินการอยู่แล้วในส่วนของการเจียรระไนทับทิมและไพลิน

1.2 ปัจจัยที่ใช้ในการผลิต

ปัจจัยสำคัญที่ใช้ในการผลิตสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับของไทย ได้แก่ วัตถุดิบ แรงงาน เงินทุน และเทคโนโลยี

1.2.1 วัตถุดิบ ประเทศไทยเป็นแหล่งพลอยสีที่สำคัญแห่งหนึ่งในโลก โดยเฉพาะทับทิมและไพลิน แม้ว่าในปัจจุบันปริมาณพลอยที่ขุดได้ลดน้อยลง แต่ก็ยังอยู่ในระดับที่จัดได้ว่าสูงกว่าในหลายประเทศ การที่ประเทศไทยมีแหล่งวัตถุดิบเอง ทำให้มีความคล่องตัวและมีความพร้อม ทำให้สามารถเป็นศูนย์กลางของอัญมณีและเครื่องประดับ แม้ว่าในส่วนของเพชรนั้นประเทศไทยจะไม่มีแหล่งผลิตเอง แต่ก็มีแหล่งวัตถุดิบจากต่างประเทศที่สามารถจะป้อนวัตถุดิบให้ได้อย่างเพียงพอ

แหล่งอัญมณีในประเทศไทย :

อัญมณีที่ใช้ในอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ สามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ตามลักษณะแหล่งกำเนิดคือ

(1) อัญมณีซึ่งเกิดจากสิ่งที่ไม่มีชีวิต ประกอบด้วยอัญมณีดังต่อไปนี้

(1.1) เพชร (Diamond) คือธาตุถ่านหรือคาร์บอนบริสุทธิ์ที่มีความแข็งที่สุดในโลก รูปธรรมชาติของเพชรเกิดขึ้นในรูปผลึก 8 เหลี่ยม มีสีขาว

บริสุทธิ์โดยหลักธรรมชาติเพชรไม่มีสี แต่เพชรอาจมีน้ำสีต่างๆกันดังนี้

สีขาวบริสุทธิ์	(Pure White Color)
สีขาวอมสีเขียวฟ้า	(Blue White Color)
สีเหลือง	(Yellow Color)
สีดำ	(Black Color)
สีเขียวฟ้า	(Sky Blue Color)
สีน้ำตาล	(Brown Color)
สีชมพู	(Pink Color)

สำหรับเพชรนั้น ประเทศไทยต้องนำเข้าจากต่างประเทศ แหล่งที่สำคัญที่สุดคือบริษัท De Beers ซึ่งเป็นบริษัทที่ควบคุมกิจการ การผลิตและการค้าเพชรของโลก โดยผ่าน The Central Selling Organization:CSO ซึ่งเป็นศูนย์อำนาจ การขายเพชร มีสำนักงานที่ลอนดอน ประเทศอังกฤษ มีหน้าที่สำคัญในการจำหน่าย เพชรสู่ตลาดโลก ในปริมาณที่เหมาะสมกับความต้องการของตลาดผู้ที่จะสามารถซื้อ เพชรจาก De Beers ได้จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจาก De Beers ให้เป็น ตัวแทนของผู้ถือหุ้น ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมี 3 ราย ได้แก่บริษัท General Diamond Cutting Work จำกัด บริษัท Premier Diamond Cutting จำกัด และบริษัท Oriental Diamond Cutting Works จำกัด

(1.2) ทับทิม(Ruby)เกิดจากแร่คอร์รันดัม(Corundum)รูปธรรม ชาติของทับทิมมี 6 เหลี่ยมทับทิมที่มีราคาสูงจะต้องมีสีแดงบริสุทธิ์หรือแดงอมม่วงเล็กน้อย แหล่งทับทิมของประเทศไทยอยู่ในจังหวัดจันทบุรี เดิมทีประเทศทางตะวันตกถือ คุณภาพและความงามของทับทิมไทยยังเป็นรองของพม่า ประเทศเหล่านั้นจึงถือว่า ทับทิมของพม่าเป็น Ruby และถือว่าทับทิมของประเทศไทยเป็นเพียงกากรุนสีแดง (Red Corundum)เท่านั้น แต่ปัจจุบันทับทิมของพม่ามีปริมาณน้อยลง ประเทศต่างๆ จึงหันมานิยมใช้ทับทิมของไทยมากขึ้น และเรียกว่าทับทิมสยาม (Siam Ruby)

(1.3) ทับทิมขาว(Leuco Sapphire)หรือนิหล่า พลอยพวกนี้ จะมีสีขาวขุ่นเทา สีครามปนเทาหรือสีออกม่วงเล็กน้อย โดยปกติทับทิมพม่าจะมีสีแดง

หรือสีชมพู แต่ถ้ามีสีขาวชุ่นแทรกอยู่ในเนื้อก็เป็นที่นิยมเรียกว่า กิบบ์เขียว นีหล่าที่นับว่ามีราคาสูงจะต้องมีสีน้ำเงินหรือแดง มีสาแทรก 6 ซาครบบริบูรณ์ และไม่มีรอยร้าว ส่วนใหญ่พบในประเทศพม่า และส่งเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทยมาก หาซื้อได้ง่ายในบริเวณอำเภอเมืองหรืออำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

(1.4) ไพลิน (Blue Sapphire) เกิดจากแร่คอร์รันดัมรูปธรรมชาติมี 12 เหลี่ยมเป็นพลอยสีน้ำเงินแก่ ไพลินที่สวยงามและน่างามจะต้องมีสีเหมือนน้ำหมึกมีประกายสดใสคล้ายกำมะหยี่ (Velvet Blue) ในประเทศไทยมีการขุดหาพลอยไพลินที่จังหวัดกาญจนบุรี トラด จันทบุรี และแพร่

(1.5) เขียวส่อง (Greenish Sapphire) เกิดจากแร่คอร์รันดัมรูปธรรมชาติมี 12 เหลี่ยม มีสีเขียวอมน้ำเงินหรือเหลืองปนเพียงเล็กน้อย เหมือนสีของใบไม้แก่ๆแต่มีสีครามใส จึงเรียกว่า เขียวส่อง แบบที่มีสีเข้มและไม่มีสีน้ำเงินปนอยู่เลยนับว่าสวยงามและมีราคาแพง ส่วนใหญ่พบมากในจังหวัดจันทบุรีและตราด

(1.6) เขียวมรกต (Greenish Blue Sapphire of Oriental Emerald) มีรูปกำเนิดเช่นเดียวกับเขียวส่อง แต่มีสีเข้มกว่าเป็นสีเขียวใบตองหรือเขียวอ่อน และเป็นสีเขียวสดใส ส่องดูด้านใดก็จะเป็นสีเขียวไปหมดหากพลอยเขียวมรกตมีสีอมเหลืองเล็กน้อย มักจะเรียกกันว่า เขียวบุษร์ ในประเทศไทยพบมากในจังหวัดจันทบุรี และตราด

(1.7) พลอยสาแทรกหรือพลอยสตาร์ (Black Star Sapphire) พลอยสาแทรกที่สมบูรณ์และมีราคาดีจะต้องมีสาแทรก 6 ซา กล่าวกันว่าหากนำพลอยสาแทรกไปผ่านกรรมวิธีการหุงพลอย จะกลายเป็นพลอยไพลิน พลอยสาแทรกพบมากในจังหวัดกาญจนบุรี จันทบุรี และตราด

(1.8) บุษราคัม (Topaz) หรือพลอยน้ำบุษร์ (Yellow Sapphire, Topaz Sapphire or Oriental Sapphire) พลอยประเภทนี้จะมีสีเหลืองแก่อ่อนต่างๆกัน สีที่นิยมและมีราคาสูงคือ สีขมื่นเนา ในประเทศไทยพบมาก

ในจังหวัด จันทบุรี กาญจนบุรี และแพร่

(1.9) พลอยสีม่วง (Amethyst) หรือพลอยสีดอกตะแบก มีกำเนิดจากแร่ควอตซ์ (Quartz) สีม่วง อาจเรียกกันว่า Oriental Amethyst, Amethyst Sapphire หรือ Purple Sapphire ชุดพบในบริเวณจังหวัดจันทบุรี ลำปาง แพร่ ตราด และนครนายก แต่ส่วนใหญ่สีอ่อนอยู่และไม่ค่อยมีมาเสมอขนาดเม็ดใหญ่ๆไม่ค่อยจะพบ บางเม็ดเปลี่ยนสีไปได้เมื่อพลอยหมุนไปรอบๆจะเห็นเป็นสีม่วง สีเขียว สีน้ำเงิน บางครั้งเรียกว่าจ้าวสามสี หรือพลอยตลก

(1.10) โป่งข่าม มีกำเนิดจากแร่ควอตซ์ ซึ่งภายในมักมีแร่ชนิดอื่นปนอยู่ด้วย (Impurities) ทำให้เกิดภาวะต่างๆและมีความสวยงามหลายแบบ ชุดพบมากในบริเวณจังหวัด ลำปาง นครสวรรค์ เชียงใหม่ และอุตรดิตถ์

(1.11) โอปอล (Opal) คือแร่ที่มีส่วนประกอบเช่นเดียวกับควอตซ์ แต่โอปอลมีน้ำปนอยู่ในเนื้อด้วยโดยปกติโอปอลจะมีสีเหลืองหรือสีน้ำตาลที่นับว่าสวยงามและมีราคาสูง จะต้องมียอดดำเข้ม (Black Opal) สีขาวน่านม (Milk Opal) ออกเป็นเงา ประกายสีฟ้าอ่อนๆ และเนื้ออย่างเปลวไฟ (Fire Opal) มีสีแดงเป็นสีไฟ ประเทศไทยชุดพบโอปอลสีชมพูและสีเหลือง ในบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ เชื่อกันว่าผู้สวมใส่จะทราบความมีโชคของตนจากประกายไฟของโอปอล

(1.12) มรกต (Emerald) รูปกำเนิดธรรมชาติเป็นรูปเหลี่ยม มีสีเขียว มรกตที่นับว่ามีสีเขียวและราคาสูงจะต้องมีสีเขียวอำมหย์ (Velvet Green)

(1.13) เพอริโดท (Peridot) มีสีเขียวอ่อน และใสกว่าเขียวส่อง ถ้าเป็นเพอริโดทพม่าจะมีน้ำสวยงามมาก ราคาค่อนข้างถูกเคยชุดพบที่อำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่

(1.14) หยก (Jade) มี 2 ประเภทคือ Jadeits และ

Nephrite หยกทั้งสองประเภทนี้มีรูปพรรณชาติ 8 เหลี่ยม ตัด 2 มุม ประเภท Jadeits ชาวจีนนิยมกันมาก ถือว่ามีค่าสูง และเชื่อว่าจะช่วยให้ผู้สวมใส่มีความสุข และมีโชคดี หยกประเภทนี้จะมีเนื้อหยาบเป็นเส้น มีความขุ่น แต่ผิวเรียบมันและใส สีที่นิยมและมีราคาสูงคือ สีเขียวผลแอปเปิล(Apple Green) สีเขียวมรกต สีเขียวอ่อนอมสีขาว ส่วนใหญ่ขุดพบในบริเวณชายแดนพม่า สำหรับในประเทศไทยขุดพบที่จังหวัดน่าน

(1.15) เพทาย (Zircon) มีกำเนิดจากแร่ซิลิเกต เซอร์คอนเนียม รูปพรรณชาติเป็นรูป 8 เหลี่ยมหรือกลม สภาพในขณะที่ขุดพบจะมีสีเหลืองๆหรือปนสีส้ม หลังจากนำไปเผาหรือเจียรในแล้วจะมีน้ำใสคล้ายเพชรมาก นอกจากนี้อาจมีสีแดง เขียว เหลือง ส้ม น้ำตาล เขียวใบไม้ ฟ้า และขาว ประเทศไทยขุดพบเพทายมากในจังหวัดจันทบุรี ตราด ศรีสะเกษ

(1.16) โกเมน(Red Garnet) มีสีแดงเข้มจนเกือบดำค่อนข้างจะทึบแสง รูปกำเนิดดั้งเดิมเป็นรูป 8 เหลี่ยม ขุดพบมากในบริเวณเขาพลอยแหวน จังหวัดจันทบุรี และอำเภอเขาสมิง จังหวัดตราดกล่าวกันว่าแหล่งโกเมนในประเทศไทยใหญ่ที่สุดในโลก โกเมนมีราคาสูงมาก

(1.17) เทอร์ควอยซ์ (Turquoise) โดยปกติจะทึบแสงมีสีฟ้าอ่อนหรือฟ้าเข้ม ไม่มีเงาสีเขียว และจุดดำด่าง ชาวตะวันตกนิยมใช้กันมากเพราะถือว่าเป็นสิ่งที่นำโชคกลางที่ตีมาสู่ผู้ใช้ ยังไม่มีการขุดพบในประเทศไทย

(2) อัญมณีที่เกิดจากสิ่งที่มีชีวิต มี 4 ประเภทดังนี้

(2.1) ไข่มุก (Pearl) เกิดจากสิ่งที่มีชีวิต เช่นจากหอยบางชนิด ซึ่งเรียกว่าหอยมุก โดยหอยเหล่านี้กลืนเม็ดทรายเล็กๆเข้าไป ซึ่งวัตถุแปลกปลอมเหล่านี้ก่อให้เกิดความรำคาญ และระคายเคืองแก่หอยอย่างมาก บรรดาหอยเหล่านี้จึงค่อยๆคายแคลเซียมคาร์บอเนต ออกมาหุ้มพวกเม็ดทรายเล็กๆหรือวัตถุแปลกปลอมเหล่านี้ไว้เรื่อยๆ ภายในไม่กี่ปีก็จะเกิดเป็นหอยมุกขึ้น ในประเทศไทยมีการทำหอย

มุก เข็ม และทำฟาร์มเลี้ยงหอยมุกที่จังหวัดภูเก็ต

(2.2) ปะการัง (Coral) ปะการังเป็นสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังอยู่ในทะเล เมื่อปะการังเหล่านี้ตายไปจะกลายเป็นหินปะการัง นำไปใช้ทำเครื่องประดับกายประเภทต่างๆ หินปะการังมีความแข็งน้อย จึงง่ายต่อการจัดตกแต่งทุกอย่าง สีของปะการังอาจมีสีแตกต่างกันตั้งแต่สีขาวจนถึงสีดำ สีดอกกุหลาบหรือสีแดง

(2.3) อำพัน (Amber) เป็นรัตนชาติชนิดหนึ่งมีสีเหลืองทองค่าออกเป็นเงาต่างๆ หรือหากมีสิ่งอื่นเจือปนอาจมีสีน้ำตาล สีน้ำตาลดำหรือสีอื่นๆ ได้ อำพันเกิดจากยางหรือน้ำตาของต้นไม้ซึ่งขึ้นอยู่นับเป็นเวลาหลายล้านปีมาแล้วบรรดาต้นไม้ดังกล่าวเมื่อโคนล้มหักไปตามธรรมชาติ ยางที่ไหลออกมาจากต้นไม้จะไม่เน่าหรือสลายตัว แต่จะกองฝังอยู่ที่ดิน พอนานเข้ายางไม้ (Resin) จะกลายเป็นอำพันในที่สุด อำพันมีรูปร่างและขนาดแตกต่างกันไปตั้งแต่ก้อนละหนึ่งกรัมถึงหลายกิโลกรัม

(2.4) แกกเกต (Gagate) เป็นถ่านหินชนิดหนึ่งมีสีดำเป็นเงางามและมีความทนทาน ใช้ทำเข็มกลัดติดหน้าอกเสื้อสตรี สายสร้อย ต่างหู หวี เครื่องเขียนและอื่นๆ แกกเกตเกิดจากไม้สนบางชนิดซึ่งผุสลายชากมาก พอเวลานานเข้าก็จะแข็งและกลายเป็นแกกเกต

คุณสมบัติ:

(1) ความมีค่าของอัญมณีขึ้นอยู่กับความแข็งและจะมีค่าสูงขึ้นเมื่อมีความแข็งสูงมาก เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากความแข็งจะช่วยสะท้อนแสงได้ดี และส่งประกายแวววาว นอกจากนี้ความแข็งจะช่วยป้องกันมิให้สึกกร่อนง่าย ไม่บุบสลายหรือมีรอยขีดข่วนเมื่อใช้ กล่าวกันว่าอัญมณีจะมีค่าเมื่ออยู่ในลำดับความแข็งตั้งแต่หกขึ้นไป ซึ่งความแข็งนี้ได้มาจากการเปรียบเทียบของ F. Moh ชาวเยอรมัน ใน พ.ศ. 2524 โดยได้ทำตารางเปรียบเทียบความแข็งของอัญมณีที่มีความแข็งต่างกันมาขีดซึ่งกันและกัน

	ลำดับความแข็ง	ความแข็งเปรียบเทียบ
Talc	1	0.03
Gypsum	2	0.04
Calcite (Lime Feldsper)	3	0.06
Fluorite (Flourspar)	4	0.75
Apatite	5	1.23
Orthoclase	6	25.00
Quartz	7	40.00
Topaz	8	152.00
Corundum	9	1,000.00
Diamond	10	140,000.00

(2) ความใส (Clearness) อัญมณีที่มีค่าจะต้องมีความใสเพราะความใสของอัญมณีทำให้เกิดความลึกและแสงสว่างอยู่ภายในเนื้ออัญมณี นอกจากนี้จะต้องไม่มีจุดฟองอากาศ หรือใยสกปรกในเนื้ออัญมณี และอัญมณีจะยังมีค่าสูงหากมีความใสดูตาดีกแต่น ในกรณีที่เป็นอัญมณีประเภทกับแสง ความมีค่าจะขึ้นอยู่กับสีและความวาวในเนื้อ

(3) น้ำหรือไฟ (Fire) อัญมณีที่จะมีไฟดีนั้น ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติ 2 ประการคือ การมีค่าดัชนีหักเหของแสง (Refractive Index) และการกระจายแสงออก (Dispersion) สูง ซึ่งคุณสมบัติทั้งสองประการนี้ขึ้นอยู่กับความแข็งความใส และการเจียรระไน ทำหน้าเหลี่ยมและมุมต่างๆอย่างถูกต้องตามหลักวิชา และความชำนาญ

(4) สี (Colour) อัญมณีจะมีค่า ถ้ามีสีใสหรือสีสม่ำเสมอเหมือนกันตลอดทั้งเม็ดส่วนสีไหนจะมีค่าหรือราคาสูงขึ้นอยู่กับความนิยมในแต่ละสมัย สำหรับอัญมณีธรรมชาติหรือของแท้นั้นจะมีสีเหลือง เข้มและอ่อนในเนื้อบางส่วน เมื่อมีการขยับให้รับกับแสง ซึ่งสีเหลืองนั้นเกิดจากสีที่สร้างควมลึกให้กับเนื้ออัญมณีนั่นเอง

(5) ความหายาก (Scarcity) โดยที่อัญมณีเป็นทรัพยากรธรรมชาติจากใต้ดิน และผู้ทำการขุดจะต้องรับภาระการเสี่ยงภัยจากการที่ขุดไม่ได้ หรือขุดได้จำนวนเล็กน้อย และนับวันอัญมณีที่อยู่ภายใต้พื้นดินจะร่อยหรอหมดไปประกอบกับกรรมวิธีการขุดหาอัญมณีแต่ละเม็ดได้มาด้วยความยากลำบาก จึงทำให้อัญมณีนับวันแต่จะมีค่าสูงขึ้น

(6) ขนาด (Size) อัญมณีจะมีค่าสูง เมื่อน้ำหนักตั้งแต่ 1 กะรัตขึ้นไป และค่าจะยิ่งสูงมากขึ้น หากมีน้ำหนักตั้งแต่ 5 กะรัตขึ้นไป ทั้งนี้เนื่องจากอัญมณียังมีขนาดใหญ่และสีสวยงามนั้นยิ่งหายากมาก

สรุปประเทศไทยมีแหล่งแร่รัตนชาติของตนเอง พลอยที่ขุดได้และทำชื่อเสียงได้แก่ พลอยประเภทซัฟไฟร์ (Sapphire) ซึ่งจัดเป็นพลอยเนื้อแข็งประเภทคอร์รันดัม พลอยซัฟไฟร์สีแดงเลือดหมู (ทับทิมสยาม) ของไทยมีชื่อเสียงเป็นอันดับสองของโลก (รองจากทับทิมพม่า ซึ่งเป็นซัฟไฟร์สีแดงเลือดนก) และไพลินที่เป็นซัฟไฟร์สีน้ำเงินซึ่งยังเป็นรองไพลินของแคชเมียร์ เชมร และซีลอน

ปัจจุบันแร่รัตนชาติในประเทศไทย โดยเฉพาะพลอยสีเริ่มร่อยหรอลงมาก ทั่วๆไปเคยเป็นแหล่งที่ขุดพลอยสีคุณภาพสูงได้เป็นจำนวนมาก แร่รัตนชาติที่ขุดได้ในประเทศไทยนอกจากไพลินและทับทิมแล้ว ยังมี บุษราคัม เขี้ยวส่อง พลอยสตาร์ โทกเมน และเพทาย บริเวณแรกที่ขุดพลอยสีเรียกชื่อว่า บ่อแก้ว อยู่ที่ตำบลบ่อร่อง อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่ โดยพลอยที่พบเป็นพลอยสีน้ำเงิน ต่อมาพบแหล่งพลอยอีกที่ตำบลบางกะจะและเขาพลอยแหวน จังหวัดจันทบุรี ซึ่งพบพลอยหลายชนิด เช่นพลอยสีน้ำเงิน บุษราคัม พลอยสาแหวกดำ ที่จังหวัดตราดมีพลอยทับทิมสีแดง เข้มหรือทับทิมสยาม จังหวัดกาญจนบุรีพบพลอยสีน้ำเงินที่ชาวบ้านเรียกว่า พลอยเขี้ยวผักตบ นอกจากนี้ที่จังหวัดศรีสะเกษยังพบเพทายสีฟ้า ซึ่งเมื่อนำมาเผาแล้ว จะเปลี่ยนเป็นสีขาวเหมือนเพชร ซึ่งเป็นที่นิยมของชาวต่างประเทศมาก อย่างไรก็ตามแหล่งขุดที่สำคัญอยู่ใน 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี ตราด กาญจนบุรี ศรีสะเกษ และแพร่ ซึ่งรัตนชาติที่ผลิตได้จากจังหวัดจันทบุรี ตราด และกาญจนบุรี เพียงสามจังหวัดรวมกัน มีประมาณร้อยละ 85 ของพื้นที่ผลิตพลอยดิบทั้งประเทศ

สำหรับเพชรดิบที่พบเป็นครั้งแรกเมื่อประมาณ 40 ปีที่ผ่านมา เป็นการพบโดยบังเอิญในเมืองตึก ที่อำเภอตะกั่วป่า ต่อมาจึงพบปะปนในเมืองตึกเช่นกัน ในตัวจังหวัดพังงา ตามแนวลำแม่น้ำพังงา จนถึงปากอ่าวไทย ส่วนใหญ่เพชรที่พบมีขนาดเล็ก แต่เพชรขนาดใหญ่ที่สุดที่พบในประเทศไทยมีน้ำหนักกว่า 14 กะรัต อย่างไรก็ตาม ทางราชการก็ยังไม่ได้ให้ความสนใจแก่แหล่งเพชรของประเทศไทยเท่าที่ควรจนถึงปัจจุบัน

1.2.2 แรงงาน อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเป็นจำนวนมาก เนื่องจากสินค้าและผลิตภัณฑ์ของอุตสาหกรรมนี้เป็นงานฝีมือที่ต้องอาศัยความชำนาญและความประณีตละเอียดอ่อนของคนเป็นสำคัญ

แรงงานในอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับสามารถแบ่งได้ 3 ประเภทใหญ่ๆคือ

(1) ช่างเจียรไนเพชร อุตสาหกรรมการเจียรไนเพชรจัดเป็นอุตสาหกรรมที่มีขึ้นในประเทศไทยได้ไม่นานแต่ก็เป็นอุตสาหกรรมที่มีอัตราการขยายตัวที่สูงมาก โดยในปี 2526-2530 มีบริษัทที่เจียรไนเพชรซึ่งได้รับการส่งเสริมจาก BOI รวมทั้งสิ้น 11 แห่ง จนกระทั่งถึงในปี 2537 (ม.ค.-ส.ค.) ได้เพิ่มขึ้นเป็น 68 ราย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของการเจียรไนเพชรในช่วงหลังนี้ และปัจจุบันมีช่างเจียรไนเพชรประมาณ 17,000 คน

อย่างไรก็ตาม การเจียรไนเพชรแท้เป็นการเจียรไนขั้นสูงที่มีเทคนิคแตกต่างจากการเจียรไนพลอย เนื่องจากเพชรเป็นอัญมณีที่มีราคาแพงที่สุด การเจียรไนเพชรต้องคำนึงถึงรูปทรงที่จะเจียรไนให้เสียเนื้อเพชรน้อยที่สุด ต้องจัดองค์ประกอบการเจียรไนแต่ละมุมได้อย่างแม่นยำและละเอียด ตลอดจนวนรูปแบบของการเจียรไนจะต้องเป็นที่ต้องการของตลาด และขนาดของน้ำหนักจะอยู่ในระหว่าง 1-25 สติคาร์ต ซึ่งจัดเป็นเพชรขนาดเล็ก และจะต้องเจียรไนถึง 58 เหลี่ยม ดังนั้นการที่จะนำเอาช่างเจียรไนพลอยมาทดแทนช่างเจียรไนเพชรนั้นจึงเป็นไปได้ยาก

(2) ช่างเจียรระไนพลอย อุตสาหกรรมการเจียรระไนพลอยจะเป็นอุตสาหกรรมที่ตั้งในบริเวณพื้นที่ที่เป็นแหล่งวัตถุดิบ(พลอย)เป็นส่วนมาก เช่นจังหวัดจันทบุรี ตราด กาญจนบุรี เป็นต้น ในปัจจุบันประมาณว่ามีผู้ทำงานเป็นช่างเจียรระไนพลอยไม่ต่ำกว่า 1.76 ล้านคน ช่างเจียรระไนพลอยของไทยมีความชำนาญและถือเป็นแรงงานที่มีประสิทธิภาพสูงเป็นที่ยอมรับทั่วโลก

(3) ช่างทำเครื่องประดับหรือช่างประกอบตัวเรือน การผลิตเครื่องประดับจะมีลักษณะการผลิตที่มีขั้นตอนหลายขั้นตอนและต้องใช้แรงงานคนเป็นส่วนใหญ่ บางขั้นตอนไม่สามารถทดแทนการผลิตด้วยเครื่องจักรได้เลย เช่น ขั้นตอนการประดับอัญมณีลงบนตัวเรือน เพราะอัญมณีแต่ละประเภทมีค่าความแข็งที่แตกต่างกันจึงต้องใช้ความประณีตละเอียดอ่อนของแรงงานคน ปัจจุบันมีแรงงานประเภทนี้ประมาณ 530,000 คน

อัตราค่าจ้างของแรงงานในอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ¹ จะแยกออกเป็น 3 ระดับตามความชำนาญคือ

- แรงงานใหม่ หมายถึง แรงงานที่อยู่ในระหว่างการฝึกงานยังไม่มีประสบการณ์ โดยจะต้องฝึกงานประมาณ 6 เดือนขึ้นไป แรงงานประเภทนี้จะได้รับอัตราค่าจ้างตามอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้ แต่ถ้าหากมีความชำนาญอย่างน้อยประมาณ 3 ปี ทั้งช่างเจียรระไนเพชร พลอย และทำเครื่องประดับ จะได้ประมาณ 4,500 บาทต่อเดือน

¹ สัมภาษณ์ ธนัญช์ มาลีศรีประเสริฐ, ผู้จัดการสมาคมผู้ค้าอัญมณีไทยและเครื่องประดับ, 10 มกราคม 2538.

- แรงงานฝีมือระดับกลาง หมายถึง แรงงานที่มีความชำนาญ 3-5 ปี ช่างเจียรไนเพชรและพลอยได้รับค่าจ้างอย่างต่ำ 6,000 บาท ส่วนช่างทำเครื่องประดับจะได้ประมาณ 8,000 บาทต่อเดือน

- แรงงานฝีมือระดับสูง หมายถึง แรงงานที่มีความชำนาญงานประมาณ 7 ปีขึ้นไป ได้รับค่าจ้างอย่างต่ำประมาณ 10,000 บาท เป็นระดับแรงงานที่มีความขาดแคลนสูงและมีการประมูลแย่งซื้อตัวกัน เนื่องจากอุตสาหกรรมนี้กำลังมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว และมีการเปิดกิจการใหม่อยู่ตลอดเวลา

จะเห็นได้ว่าช่างเจียรไนของไทยมีความชำนาญงานและเป็นแรงงานที่มีประสิทธิภาพสูงซึ่งถือได้ว่าเป็นข้อได้เปรียบอย่างมากของไทย ฝีมือในการเจียรไนของช่างไทยเป็นที่ยอมรับของทั่วโลก แรงงานสามารถฝึกหัดได้ง่ายและเป็นเร็ว ในขณะที่บางประเทศ เช่น ศรีลังกา บราซิล พยายามที่จะฝึกหัดแรงงานในประเทศของตนให้เป็นช่างฝีมือ แต่ก็ยังไม่สามารถทำได้ จากฝีมือในการเจียรไนพลอยและเพชรของแรงงานไทย ทำให้ประเทศไทยเป็นที่ยอมรับว่าเป็นศูนย์กลางของการเจียรไนอัญมณีของโลก

1.2.3 เงินทุน เป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งสำหรับอุตสาหกรรม เงินทุนที่ต้องใช้ในอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับก็เช่นเดียวกับในอุตสาหกรรมโดยทั่วไป คือประกอบด้วยเงินทุนเพื่อการลงทุนในด้านโรงงาน เครื่องจักรและอุปกรณ์ และเงินทุนหมุนเวียนเพื่อใช้ในการดำเนินงาน

เงินทุนเพื่อการลงทุนในด้านโรงงาน เครื่องจักรและอุปกรณ์ จะขึ้นอยู่กับประเภทของการผลิต และกำลังการผลิต ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดขนาดของที่ดิน ขนาดของสิ่งปลูกสร้างและสาธารณูปโภคตลอดจนเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่จะต้องให้ โครงการลงทุนที่จะขอรับการส่งเสริมจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน จะต้อง มีขนาดลงทุนไม่น้อยกว่า 2 ล้านบาท ไม่รวมค่าที่ดินและเงินทุนหมุนเวียน

สำหรับเงินทุนหมุนเวียนนั้น จะเป็นเงินทุนหมุนเวียนเพื่อใช้ในการดำเนิน

งาน ซึ่งได้แก่ ค่าวัตถุดิบ ค่าจ้างแรงงาน ค่าใช้จ่ายโรงงาน และอื่นๆ ซึ่งโดยปกติจะต้องใช้เงินทุนหมุนเวียนค่อนข้างมาก เนื่องจากวัตถุดิบมีมูลค่าสูง

1.2.4 เทคโนโลยี ในการเจียรระไนพลอยส่วนใหญ่จะใช้แรงงานคนเป็นสำคัญ คงมีแต่โรงงานขนาดใหญ่ที่ใช้เครื่องจักร สำหรับเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเจียรระไน ได้แก่ เครื่องโกลน งานเจียรระไน เพชรกวาด เครื่องสตรัมไฟฟ้า เครื่องขัดละเอียด ใบเลื่อย ไม้ทวนยึดพลอย เป็นต้น ส่วนการเจียรระไนเพชรนั้น เนื่องจากบริษัทที่ดำเนินการส่วนใหญ่จะเป็นบริษัทที่ร่วมทุนกับต่างประเทศ จึงมีการใช้เครื่องจักรจากต่างประเทศ

สำหรับอุตสาหกรรมเครื่องประดับ ต้องอาศัยเครื่องจักรและอุปกรณ์มากกว่าการเจียรระไน เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ส่วนใหญ่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งได้แก่สหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น นอกจากนี้ก็มีการนำเข้าจากเยอรมัน อิตาลี และสหราชอาณาจักร

เครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ ต้องการความละเอียดเที่ยงตรงสูง เนื่องจากจะต้องใช้ผลิตสินค้าที่มีความประณีตมีรูปแบบตามที่กำหนด (Specification) รวมทั้งขนาดที่ได้มาตรฐาน (Calibration) เครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆ จึงต้องอาศัยเทคโนโลยีและความชำนาญในการผลิตซึ่งในประเทศไทยนั้นการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีในด้านนี้ยังไม่ทัดเทียมกับต่างประเทศที่ได้มีการพัฒนามานานแล้ว วิศวกรและช่างเทคนิคของไทยก็ยังมีขาดแคลนอีกเป็นจำนวนมาก ดังนั้นในปัจจุบันเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆ จึงต้องนำเข้าจากต่างประเทศ คงมีเพียงโรงงานขนาดเล็กที่มีการใช้ เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ผลิตได้ในประเทศ แต่โดยส่วนใหญ่แล้วอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับของไทยต้องใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์จากต่างประเทศมากกว่าร้อยละ 75

1.3 ขั้นตอนการผลิตอัญมณีและเครื่องประดับ

ขั้นตอนของการผลิตอัญมณีและเครื่องประดับนั้น จะประกอบด้วยขั้นตอนที่

สำคัญ 3 ประการคือ

(1) การชุดหาพลอย จากการที่มีการว่าจ้างแรงงานประมาณสองล้านคน ทั้งนี้ยังไม่รวมแรงงานอีกจำนวนหนึ่งที่อยู่ในขั้นตอนการจัดหาวัตถุดิบ ได้แก่ การชุดหาพลอย การทำเหมือง ซึ่งคาดว่าจะมีอีกจำนวนไม่น้อยกว่า 50,000คน²

กรรมวิธีในการชุดหาพลอย มีอยู่สองลักษณะคือ การชุดบ่อพลอย และการทำเหมืองพลอย

การชุดบ่อพลอย เป็นกรรมวิธีที่ใช้กันตั้งแต่โบราณ ซึ่งใช้แรงงานเป็นหลัก และเครื่องมือต่างๆ เช่น จอบ เสียม ตะกร้า เป็นต้น การชุดหาพลอยจะอยู่ระหว่าง 20-30 ฟุต ดินที่ชุดขึ้นมาจะถูกนำไปร่อนหาพลอยในแม่น้ำลำธาร หรือภาชนะที่มีน้ำเตรียมไว้ ผู้ที่ชุดได้ส่วนแบ่ง 2ใน3 ของมูลค่าพลอยที่ชุดได้ ส่วนเจ้าของบ่อได้1ใน3

ส่วนการทำเหมืองพลอยนั้นจะนำเครื่องจักรมาใช้แทนแรงงาน การชุดหาพลอยจะลึกลงไป 15-20 เมตร การชุดหาพลอยด้วยวิธีการเช่นนี้จะต้องใช้เงินทุนเงินลงทุนในขั้นต้นจะไม่ต่ำกว่า 30 ล้านบาท

(2) การเจียรระไนและการขัดเงา การเจียรระไนคือ การนำพลอยมาทำการขัดตบแต่งเพื่อจัดเหลี่ยมและมุมให้ดี สามารถรับแสงและสะท้อนแสงได้มากที่สุด การเจียรระไนจะต้องทำตามหลักวิชาการ เพื่อให้ได้ดัชนีหักเหของแสง และกระจายแสงออกสูง อัญมณีที่มีความแข็งมากเมื่อเจียรระไนแล้วจะเล่นไฟได้ดี และสวยงามกว่าอัญมณีที่มีความแข็งน้อยกว่า การเจียรระไนจะต้องให้พอดีกับแกน ซึ่งเมื่อมองดูแล้วแกนของผลึกจะอยู่ตรงกับนัยตาพอดี และเห็นเป็นช่องทะลุออกไป

² กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ , กองวิจัยสินค้าและการตลาด, 2536

รูปแบบการเจียรระไนที่แพร่หลายโดยทั่วไปคือ Pure Form ซึ่งมีหลายแบบดังนี้

Brilliant Cut คือการเจียรระไนแบบเหลี่ยมเพชร ส่วนใหญ่การเจียรระไนเป็นรูปร่างกลม จะทำให้เกิดประกายแวววาว และเล่นแสงได้ดีที่สุด ใช้กับการเจียรระไนเพชร ทับทิม และมรกต เหมาะกับอัญมณีที่มีขนาดตั้งแต่ 5 สตางค์ขึ้นไป

Rose Cut คือเหลี่ยมกลมหลายจะเจียรระไนเป็นรูปร่างกลมแบบเหลี่ยมเพชร ใช้กับการเจียรระไนอัญมณีที่มีขนาดตั้งแต่ 5 สตางค์ลงไป

Emerald or Step Cut คือการเจียรระไนเป็นรูปสี่เหลี่ยมตัดมุม อาจเป็นรูปสี่เหลี่ยมจตุรัสหรือผืนผ้า เหมาะสำหรับอัญมณีที่มีสีใสทุกประเภท เช่น มรกต ทับทิม บุษราคัม และหยก

Cabochon Cut คือการเจียรระไนรูปหลังเบี้ย ซึ่งฐานอาจจะแบนหรือนูนก็ได้ มักใช้กับการเจียรระไนอัญมณีที่มีสีทึบต่างๆ เช่น หยก โอปอล และเทอร์ควอยซ์ เป็นต้น

Wedge Cut คือการเจียรระไนเป็นรูปสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัด

Marquise Cut หรือรูปมาคี เป็นการเจียรระไนรูปคล้ายสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัด ปลายมนในด้านกว้าง และปลายแหลมในด้านยาว เหมาะสำหรับการเจียรระไนทุกประเภท

ประเทศไทยมีความต่อเนื่องระหว่างอุตสาหกรรมขุดหาแร่รัตนชาติ และอุตสาหกรรมเจียรระไน คือเมื่อมีการขุดแร่รัตนชาติได้แล้ว ก็จะมีคนเข้าไปกว้านซื้อจากแหล่งที่ขุดเลย และมักจะมีช่างเจียรระไนประกอบอาชีพอยู่ในบริเวณนั้น หรือใกล้เคียงกันด้วย ซึ่งการเจียรระไนในขั้นนี้มักจะเป็นการเจียรระไนที่ยังไม่สำเร็จรูป วิธีการยังมีลักษณะเป็นการเจียรระไนที่จะรักษาเนื้อพลอยและน้ำหนักไว้ให้มากที่สุด

อย่างไรก็ตามในภาวะปัจจุบันปริมาณแร่รัตนชาติที่ขุดได้น้อยลงเพราะการจำกัดพื้นที่ขุดหา แต่ประเทศไทยก็นำเข้าพลอยดิบ และพลอยรูปร่างที่เจียรระไนยังไม่สำเร็จเข้ามาป้อนช่างเจียรระไนของไทย ทำให้แรงงานส่วนนี้มั่งงานทำอยู่ตลอดเวลา นอกเหนือไปจากความเป็นเลิศในการเจียรระไนที่ต่างประเทศยอมรับในฝีมือแล้ว คนไทยยังรู้จักกรรมวิธี และมีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษในการหุงหรือเผาพลอยธรรมชาติให้เป็นอัญมณีที่มีค่าสูงขึ้นได้ การหุงพลอยหรือเผาพลอยเป็นกรรมวิธีในการเร่งพลอยให้แสดงสีออกมาเร็วขึ้น โดยคุณภาพจะคงอยู่ตลอดไป นับว่าเป็นการใช้เทคโนโลยีเข้าช่วยโดยไม่ต้องรอธรรมชาติ ความรู้เรื่องนี้เป็นมรดกตกทอดกันมาแต่โบราณนับร้อยปี เป็นความลับของการประกอบอาชีพที่ทำให้ประเทศไทยได้เปรียบประเทศอื่นๆในโลก

ส่วนการเจียรระไนเพชรในประเทศไทย ค่อนข้างจะเป็นเรื่องใหม่อยู่สักหน่อยหากนำมาเปรียบเทียบกับกรเจียรระไนพลอยที่ทำกันมาหลายสิบปีแล้ว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 รัฐบาลได้ช่วยส่งเสริมให้มีการลงทุนดำเนินธุรกิจการเจียรระไนเพชรในประเทศไทยให้ขยายมากยิ่งขึ้น ในตอนแรกก็มีปัญหาบ้าง แต่ขณะนี้ไปได้ด้วยดี และเชื่อว่าอุตสาหกรรมการเจียรระไนเพชรของประเทศไทยมีแนวโน้มพัฒนาไปได้อีกมากกว่าตัวเลขส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับของไทย ที่มีมูลค่าและปริมาณสูงขึ้นมาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเจียรระไนเพชรถ้าได้รับการพัฒนาให้เป็นอุตสาหกรรมที่แพร่หลายขยายตัวออกไป มีผู้ลงทุนดำเนินธุรกิจเพิ่มขึ้นให้ทัดเทียมกับการเจียรระไนพลอยของเรา ซึ่งเป็นที่ยอมรับของชาวต่างประเทศมาแล้ว จะช่วยประกอบและส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางอัญมณีและเครื่องประดับ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางการเจียรระไนเพชรที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก

(3) การทำเครื่องประดับ คือการนำเอาอัญมณีประกอบตัวเรือนกับโลหะ (Precious Metal) ได้แก่ แร่ทองคำ แร่เงิน และทองคำขาว โดยวัตถุดิบที่ขุดได้ในประเทศประมาณร้อยละ 10-20 ส่วนที่เหลือได้จากการนำเข้าสำหรับวัตถุดิบที่ใช้ทำตัวเรือน ต้องนำเข้าจากต่างประเทศทั้งหมด

สำหรับกิจการอุตสาหกรรมทำเครื่องประดับของประเทศไทย ซึ่งส่วนใหญ่

จะผลิตเพื่อสนองความต้องการของตลาดภายในประเทศนั้นในการทำตัวเรือนเครื่องประดับทำด้วยมือทั้งสิ้น แต่สำหรับกิจการเพื่อการส่งออกเป็นจำนวนมากๆ อาจจะทำตัวเรือนด้วยวิธีสร้างตัวแบบ(Block) แล้วตกแต่งเล็กน้อยด้วยมือ

การคิดพลอยเพื่อประกอบเป็นเครื่องประดับ ยังต้องใช้แรงงานคนตัดด้วยสายตาโดยตัดตามสีที่ใกล้เคียงกัน และในการประกอบตัวเรือนเครื่องประดับก็ต้องคัดกลุ่มพลอยตามขนาดที่เหมาะสมอีกครั้ง ดังนั้นจะเห็นได้ว่า อุตสาหกรรมทำเครื่องประดับเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้ศิลปะในการออกแบบตัวเรือน และการให้สีสี และต้องการความละเอียดประณีตในการเลือกคัดขนาดความใกล้เคียงของสีและการประกอบอัญมณีลงในตัวเรือน

ในปัจจุบันได้มีสถาบันที่เปิดสอนวิชาการออกแบบเครื่องประดับอัญมณี และเครื่องรูปพรรณต่างๆมากขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้ชาวไทยที่สนใจได้ยึดเป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการยกระดับมาตรฐานการออกแบบเครื่องประดับเพชรพลอยให้ทัดเทียมกับต่างประเทศ

2. ด้านตลาดอัญมณีและเครื่องประดับของไทย

อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับของไทยมีการขยายตัวในการส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วตั้งแต่ปี 2531 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันกล่าวคือจากมูลค่าการส่งออก 23,726.10 ล้านบาทในปี 2531 เพิ่มขึ้นเป็น 48,135.10 ล้านบาทในปี 2537 การส่งออกสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับของไทยมีมูลค่าสูงมาก จัดเป็นสินค้าส่งออกสำคัญ 10 อันดับแรกของประเทศ ดังได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 1 สินค้าอัญมณีและเครื่องประดับนั้น การผลิตส่วนใหญ่ส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศร้อยละ 80 และที่จำหน่ายในประเทศมีเพียงร้อยละ 20 เท่านั้น

2.1 ด้านตลาดในประเทศ เครื่องประดับทองคำ 99.99% ยังคงเพิ่มความเข้มข้นในการแข่งขันแม้จะมีผู้ประกอบการน้อยราย การเข้าตลาดของรายใหม่จะใช้กลยุทธ์ทางด้านราคาเป็นตัวนำ ประกอบกับกลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ในการออกแบบตัว

สินค้า ส่วนสินค้าเครื่องประดับและอัญมณีอื่นๆยังได้รับความนิยมเช่นเดิม โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่คนไทยที่มีรายได้สูงและนักท่องเที่ยวต่างชาติ แหล่งการค้าที่สำคัญจะอยู่ในตามแหล่งสรรพสินค้า และมีนักท่องเที่ยวผ่าน เช่นถนนสุรศักดิ์ ถนนสีลม และตามห้างสรรพสินค้าต่างๆเป็นต้น ถึงแม้จะมีการผลิตภายในประเทศก็ตาม แต่ก็ยังมีการนำเข้าอัญมณีและเครื่องประดับเข้ามาสนองความต้องการภายในประเทศ เช่นเพชร ได้รับความนิยมมากขึ้น โดยส่วนหนึ่งเป็นการนำเข้าเพชรที่ยังไม่ได้เจียรไนเข้ามาเจียรไนและจำหน่ายในประเทศ เพราะจะมีต้นทุนที่ถูกกว่าการนำเข้าเพชรเจียรไนแล้วโดยตรง โดยในปี 2537 มีมูลค่าการนำเข้าเพชรที่ยังไม่ได้เจียรไนสูงถึง 8,797.06 ล้านบาทเพิ่มขึ้นจากปี2536 คิดเป็นร้อยละ 2.72(ตารางที่ 14) ส่วนการนำเข้าสินค้าสำเร็จรูปประเภทเครื่องประดับ เครื่องประดับทำด้วยโลหะผสมทองมีมูลค่าการนำเข้ามากที่สุดคือ 624.04 ล้านบาท รองลงไปคือเครื่องประดับทองและเครื่องประดับเงิน (ตารางที่ 15) การนำเข้าเครื่องประดับเทียมก็มีมูลค่าสูงขึ้นเช่นกัน โดยในปี 2537 มีมูลค่าการนำเข้า 146.02 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากเดิมถึงร้อยละ 38.20 (ตารางที่ 16) ทั้งนี้เนื่องจากตลาดในประเทศมีความต้องการมากขึ้น

2.2 ตลาดต่างประเทศ ประเทศที่เป็นตลาดหลักในการส่งออกสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับของไทยแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่คือ ประเทศกลุ่มอเมริกา ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ประเทศในกลุ่มยุโรป ได้แก่ สวิตเซอร์แลนด์ เยอรมัน เบลเยียม อิตาลี อังกฤษ ฝรั่งเศส และประเทศในกลุ่มเอเชีย ได้แก่ ญี่ปุ่น ฮองกง สิงคโปร์ ตลาดที่สำคัญที่สุดคือสหรัฐอเมริกาโดยในปี 2537 ไทยมีการส่งออกสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับไปยังประเทศนี้คิดเป็นมูลค่า 12,027.03 ล้านบาท รองลงมาได้แก่ญี่ปุ่น มีมูลค่าการส่งออกเท่ากับ 8,462.69 ล้านบาท (ตารางที่ 17)

จะเห็นว่าตลาดส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับของไทยส่วนใหญ่ส่งไปประเทศที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี นอกจากในกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีอื่นๆ เช่นประเทศในกลุ่มนิคส์ซึ่งมีฮ่องกงเป็นคู่ค้าที่สำคัญของไทย ในกลุ่มนี้การส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับของไทยได้ขยายมากขึ้นเช่นกัน

ตารางที่ 14 มูลค่าการนำเข้าเพชรของไทย ปี 2531-2537

มูลค่า : ล้านบาท

ปี	เพชรที่ยังไม่ได้เจียรระไน	เพชรที่เจียรระไนแล้ว
2531	5,395.63	2,912.25
2532	4,636.59	9,738.12
2533	5,753.14	12,817.99
2534	7,343.62	13,467.75
2535	6,631.62	5,691.72
2536	8,564.24	7,706.09
2537	8,797.06	9,764.39

ที่มา : ศูนย์สถิติการพาณิชย์ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15 มูลค่าการนำเข้าเครื่องประดับไทยปี 2531-2537

มูลค่า : ล้านบาท

รายการ	2531	2532	2533	2534	2535	2536	2537
ทำด้วยเงิน	0.57	1.11	33.05	16.99	207.80	41.15	30.67
ทำด้วยทอง	229.89	262.35	58.83	3.44	35.50	49.42	72.05
ทำด้วยสารเจือทอง	69.48	605.97	830.79	825.87	1,033.26	1,127.71	624.04
ทำด้วยทองคำขาว	0.002	1.43	12.41	3.58	10.81	5.33	1.15
อื่น ๆ	100.60	37.96	9.48	8.69	54.63	9.60	20.54

ที่มา : ศูนย์สถิติการพาณิชย์ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

ตารางที่ 16 มูลค่าการนำเข้าอัญมณีสังเคราะห์และเครื่องประดับเทียมของไทย
ปี 2531-2537

มูลค่า : ล้านบาท

ปี	อัญมณีสังเคราะห์	เครื่องประดับเทียม
2531	277.59	24.03
2532	326.18	37.24
2533	322.65	58.08
2534	458.61	56.66
2535	523.66	90.17
2536	389.38	105.66
2537	502.74	146.02

ที่มา : ศูนย์สถิติการพาณิชย์ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 17

ตลาดส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับของไทย ปี 2532-2537

มูลค่า : ล้านบาท

ประเทศ/กลุ่ม	2532	2533	2534	2535	2536	2537
รวมทุกประเทศ	30,225.60	36,929.40	38,169.90	39,226.90	43,495.00	48,135.10
สหรัฐอเมริกา	9,042.50	9,954.20	9,613.60	11,299.80	11,922.90	12,027.03
ญี่ปุ่น	7,804.00	8,990.10	8,759.50	7,348.60	7,861.70	8,462.69
เบลเยียม	2,694.00	3,981.10	3,987.00	4,243.40	5,463.40	6,404.03
ฮ่องกง	2,013.00	2,427.80	3,338.00	3,314.50	4,499.60	5,655.01
เยอรมนี	1,418.20	1,933.30	2,462.60	2,385.80	2,611.30	2,525.18
อิสราเอล	364.30	748.70	1,030.40	1,253.10	1,743.50	1,970.53
ฝรั่งเศส	1,314.20	1,480.70	1,386.10	1,560.50	1,718.60	1,413.48
สวีเดน	1,859.30	2,906.80	2,144.10	1,805.30	1,474.90	1,535.83
สิงคโปร์	354.80	409.90	1,356.50	1,149.30	1,300.30	1,227.30
สหราชอาณาจักร	887.20	1,047.30	698.40	811.50	818.90	928.77
ออสเตรเลีย	478.80	642.00	607.80	606.30	459.30	509.35
อิตาลี	439.10	541.80	524.50	593.30	374.80	460.48
แคนาดา	234.10	235.80	224.60	322.70	293.60	337.50
สเปน	173.00	274.60	239.20	390.00	276.90	197.89
สวีเดน	61.20	85.60	134.80	192.70	256.40	226.91
อินเดีย	84.00	153.60	138.10	247.40	235.20	230.57
สหรัฐอเมริกาบราซิล	152.80	100.00	153.30	110.20	205.80	256.93
เนเธอร์แลนด์	134.60	140.10	187.90	166.20	180.20	197.11
ศรีลังกา	1.90	68.20	114.00	170.30	169.00	41.56
อื่นๆ	712.80	807.50	1,099.50	1,295.50	1,628.70	3,526.61

ที่มา : ศูนย์สถิติการพาณิชย์ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

อัญมณีและเครื่องประดับสามารถแยกตลาดตามผลิตภัณฑ์อย่างกว้างๆ เป็น ตลาดเพชร ตลาดพลอย ตลาดเครื่องประดับแท้ ตลาดเครื่องประดับเทียมและตลาด อัญมณีสังเคราะห์ซึ่งเมื่อพิจารณาผู้บริโภครายใหญ่ของโลกพบว่า

2.2.1 ตลาดเพชรผู้บริโภครายใหญ่คือเบลเยียม โดยมีมูลค่าการส่งออกในปี 2537 คือ 5,971.14 ล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 40.14 ของมูลค่าการส่งออกเพชรทั้งหมด รองลงไปคือ ฮังการี อิสราเอล ญี่ปุ่น และสิงคโปร์โดยคิดเป็นร้อยละ 27.12 , 12.30 , 6.55 และ 6.49 ตามลำดับ (ตารางที่ 18 และ แผนภาพที่ 1)

2.2.2 ตลาดพลอยและไข่มุกของไทย ญี่ปุ่นถือเป็นตลาดส่งออกที่สำคัญอันดับแรกของไทย โดยมีมูลค่าการส่งออกเท่ากับ 3,784.63 ล้านบาทในปี 2537 คิดเป็นร้อยละ 33.40 ของตลาดการส่งออกพลอยและไข่มุกทั้งหมด รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกา ฮังการี สวิตเซอร์แลนด์ และฝรั่งเศส คิดเป็นร้อยละ 26.78 , 14.94, 6.32 และ 3.15 ตามลำดับ ญี่ปุ่นเริ่มเป็นตลาดหลักอันดับ 1 ของไทยตั้งแต่ปี 2530 โดยก่อนหน้านี้สหรัฐอเมริกาเป็นตลาดหลักอันดับ 1 ของไทยมาโดยตลอด พลอยที่มีการส่งออกไปยังญี่ปุ่นมากที่สุดได้แก่ทับทิม รองลงมาได้แก่ไพลิน ในขณะที่การส่งออกไปยังสหรัฐอเมริกานั้นมีการส่งออกไพลินมากกว่าทับทิม (ตารางที่ 19 และแผนภาพที่ 2)

2.2.3 ตลาดเครื่องประดับแท้ของไทย สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่ไทยส่งออกไปขายมากที่สุดในปี 2537 มีมูลค่าการส่งออกเท่ากับ 7,693.52 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 41.64 รองลงมาได้แก่ ญี่ปุ่น เยอรมัน ฝรั่งเศส และสวิตเซอร์แลนด์ โดยคิดเป็นร้อยละ 19.60 , 10.42 , 4.18 และ 3.75 ตามลำดับ (ตารางที่ 20 และแผนภาพที่ 3)

2.2.4 ตลาดเครื่องประดับเทียม ผู้บริโภครายใหญ่ที่สุดก็คือสหรัฐอเมริกา โดยมูลค่าการส่งออกเครื่องประดับเทียมในปี 2537 ไปยังประเทศนี้เท่ากับ 677.66 ล้านบาท หรือร้อยละ 38.78 รองลงมาได้แก่ฝรั่งเศส สหราชอาณาจักร

ตารางที่ 18 ตลาดส่งออกเพชรของไทย ปี 2532-2537

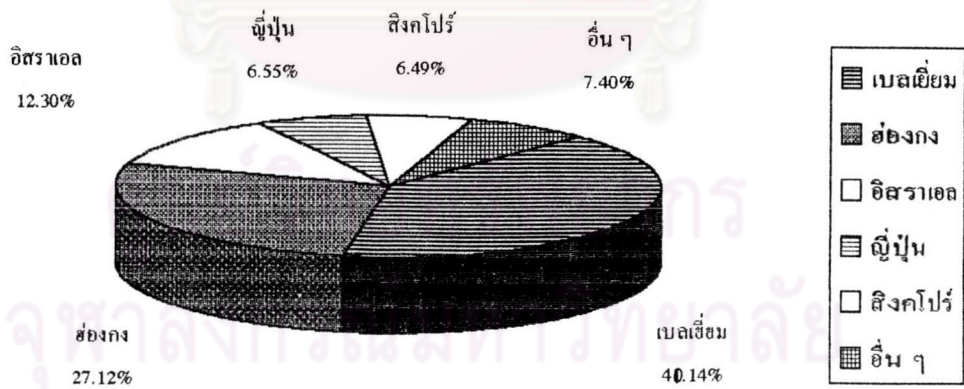
มูลค่า : ล้านบาท

ประเทศ/กลุ่ม	2532	2533	2534	2535	2536	2537
รวมทุกประเทศ	4,996.50	8,003.70	10,644.40	9,513.70	12,075.50	14,876.75
เบลเยียม	2,431.90	3,699.90	3,743.60	3,806.40	5,014.10	5,971.14
ฮ่องกง	599.90	1,086.80	1,791.70	1,791.10	2,351.60	4,035.08
อิสราเอล	299.30	639.90	917.80	1,136.10	1,634.00	1,829.32
ญี่ปุ่น	833.50	1,167.50	1,257.10	963.90	1,051.80	973.74
สิงคโปร์	127.50	191.40	1,063.00	797.50	923.00	965.31
สหรัฐอเมริกา	245.90	516.50	1,085.40	287.80	354.30	375.93
ศรีลังกา	0.00	67.80	111.10	159.30	163.20	29.04
เยอรมันนี	49.00	96.10	95.70	70.30	132.40	136.64
ออสเตรเลีย	31.70	122.90	168.00	180.10	118.40	90.26
จีน	0.00	2.50	9.30	70.60	91.00	19.94
สวิตเซอร์แลนด์	193.10	242.20	187.20	107.50	39.60	66.73
อิตาลี	5.10	2.40	8.70	11.40	31.40	54.81
มาเลเซีย	2.70	9.10	19.20	22.40	22.90	34.11
บังกลาเทศ	0.00	0.00	0.00	0.00	21.90	0.00
เกาหลีใต้	1.20	0.00	4.60	21.90	176.0	10.85
อินเดีย	32.90	39.00	9.20	1.70	17.30	22.09
ตุรกี	0.00	0.00	0.00	0.00	12.50	0.00
สหรัฐอเมริกา เรตส์	1.50	3.80	21.10	2.10	9.60	22.20
ไต้หวัน	3.60	9.80	13.80	29.50	9.30	6.07
อื่น ๆ	137.70	106.10	13.90	54.10	59.60	233.49

ที่มา : ศูนย์สถิติการพาณิชย์ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

รูปที่ 1 สัดส่วนการส่งออกเพชรไปยังประเทศหลัก ๆ ปี 2537

เบลเยียม	40.14%
ฮ่องกง	27.12%
อิสราเอล	12.30%
ญี่ปุ่น	6.55%
สิงคโปร์	6.49%
อื่น ๆ	7.40%

ตารางที่ 19 ตลาดส่งออกพลอยและไข่มุกของไทย ปี 2532-2537

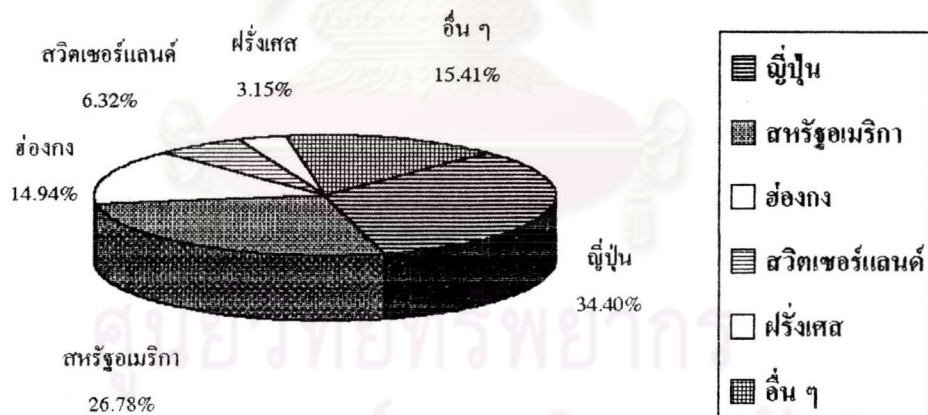
มูลค่า : ล้านบาท

ประเทศ/กลุ่ม	2532	2533	2534	2535	2536	2537
รวมทุกประเทศ	11,446.00	14,069.60	12,834.70	11,129.20	11,431.60	11,330.95
ญี่ปุ่น	4,518.40	5,391.50	4,588.70	3,113.60	3,575.50	3,784.63
สหรัฐอเมริกา	2,355.30	2,983.80	3,440.60	3,801.00	3,250.40	3,034.89
ฮ่องกง	1,228.20	10,92.50	1,249.10	1,060.00	1,565.80	1,692.73
สวิตเซอร์แลนด์	1,017.70	1,867.20	1,046.40	881.40	750.80	716.22
ฝรั่งเศส	449.80	508.50	386.60	315.40	412.50	357.44
เยอรมนี	539.60	736.30	798.40	542.40	370.80	372.00
อินเดีย	48.10	106.60	123.80	234.10	204.90	193.01
สหราชอาณาจักร	392.00	386.80	179.20	181.90	202.00	226.79
สิงคโปร์	139.90	92.20	86.30	137.50	176.10	89.88
อิตาลี	122.60	189.40	166.90	218.60	130.40	174.80
สวีเดน	5.70	13.30	10.90	52.50	110.30	72.67
แคนาดา	74.50	63.90	68.80	76.40	95.90	88.98
ไต้หวัน	34.90	31.60	22.80	46.10	80.30	34.73
เบลเยียม	62.60	95.30	67.20	45.70	72.00	97.09
อิสราเอล	46.10	78.00	99.30	81.80	71.00	73.32
เกาหลีใต้	45.60	28.70	122.90	83.80	63.20	72.05
สเปน	128.70	152.50	114.20	67.60	56.70	48.20
ออสเตรเลีย	88.70	100.30	91.10	43.90	51.50	53.03
ตุรกี	1.30	8.30	8.10	15.40	31.70	9.21
อื่น ๆ	146.30	142.90	163.40	130.00	141.80	139.28

ที่มา : ศูนย์สถิติการพาณิชย์ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

รูปที่ 2 สัดส่วนการส่งออกพลอยและไข่มุกไปยังประเทศหลัก ๆ ปี 2537

ญี่ปุ่น	33.40%
สหรัฐอเมริกา	26.78%
ฮ่องกง	14.94%
สวิตเซอร์แลนด์	6.32%
ฝรั่งเศส	3.15%
อื่น ๆ	15.41%

ตารางที่ 20 ตลาดส่งออกเครื่องประดับแห่งประเทศไทย ปี 2532-2537

มูลค่า : ล้านบาท

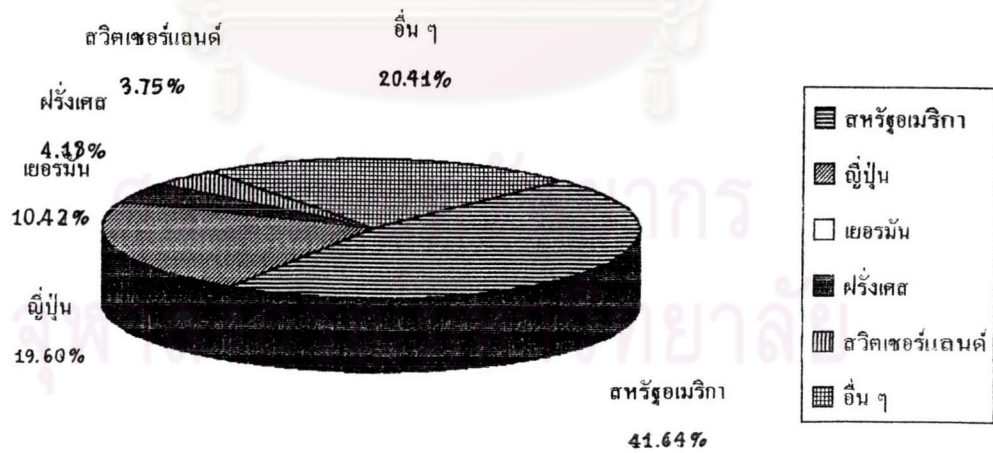
ประเทศ/กลุ่ม	2532	2533	2534	2535	2536	2537
รวมทุกประเทศ	11,979.40	12,818.50	12,483.50	16,038.90	17,677.00	18,477.80
สหรัฐอเมริกา	5,877.10	5,835.90	4,229.90	6,163.60	7,448.20	7,693.52
ญี่ปุ่น	2,415.50	2,392.90	2,852.80	3,205.90	3,151.40	3,621.65
เยอรมนี	746.40	992.40	1,460.60	1,669.10	1,998.20	1,925.42
ฝรั่งเศส	587.60	610.70	668.90	849.90	654.20	771.55
สวิตเซอร์แลนด์	506.20	652.90	747.30	726.50	625.90	692.57
สหราชอาณาจักร	398.40	515.30	380.30	479.40	515.30	580.79
ฮ่องกง	124.70	196.50	244.30	401.10	488.50	475.36
เบลเยียม	72.90	88.40	104.80	263.70	270.50	243.03
ออสเตรเลีย	297.90	360.30	290.30	298.40	223.80	294.64
สเปน	11.20	59.80	94.50	276.00	176.90	122.21
สหรัฐอเมริกาบริติช	130.30	87.30	111.30	89.60	169.70	221.72
แคนาดา	130.50	119.60	102.30	202.20	164.40	222.81
อิตาลี	191.80	223.40	239.90	286.30	161.20	187.42
เนเธอร์แลนด์	76.40	95.80	119.10	129.90	146.20	162.03
สวีเดน	37.90	56.50	77.20	129.70	137.10	145.85
สิงคโปร์	51.30	86.90	176.00	151.50	110.00	71.15
ซาอุดีอาระเบีย	73.90	75.40	88.60	61.20	102.80	92.93
ตุรกี	0.00	0.70	0.30	2.00	102.80	23.75
กรีซ	21.60	50.80	66.00	11.20	102.80	103.13
อื่น ๆ	227.80	317.00	429.10	541.70	927.10	826.27

ที่มา : ศูนย์สถิติการพาณิชย์ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

รูปที่ 3 สัดส่วนการส่งออกเครื่องประดับแท้ไปยังประเทศหลัก ๆ ปี 2537

สหรัฐอเมริกา	41.64%
ญี่ปุ่น	19.60%
เยอรมนี	10.42%
ฝรั่งเศส	4.18%
สวิตเซอร์แลนด์	3.75%
อื่น ๆ	20.41%

ตารางที่ 21 ตลาดส่งออกเครื่องประดับอัญมณีเทียมของไทย ปี 2532-2537

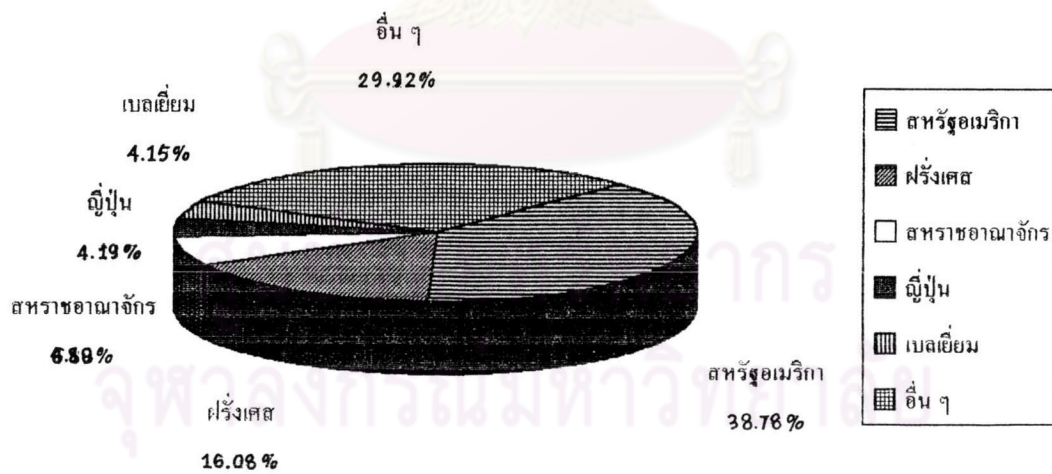
มูลค่า : ล้านบาท

ประเทศ/กลุ่ม	2532	2533	2534	2535	2536	2537
รวมทุกประเทศ	1,230.30	1,404.90	1,443.60	1,764.80	1,714.00	1,747.26
สหรัฐอเมริกา	381.10	437.50	527.40	630.00	615.40	677.66
ฝรั่งเศส	259.70	355.40	323.70	382.20	345.20	280.94
เบลเยียม	121.70	90.00	60.60	114.00	100.60	72.49
สหราชอาณาจักร	65.90	102.40	95.20	141.50	86.30	120.16
เยอรมนี	59.80	80.00	71.20	62.40	77.10	71.31
ญี่ปุ่น	25.90	22.20	31.60	47.20	72.60	73.16
ออสเตรเลีย	54.60	55.30	56.20	80.30	61.10	67.91
ซาอุดีอาระเบีย	31.20	22.40	40.60	44.20	42.50	43.51
สเปน	7.10	32.80	10.70	28.50	35.90	23.25
สิงคโปร์	16.90	22.50	19.40	27.80	33.60	37.50
ฮ่องกง	26.60	11.60	14.60	14.10	30.60	28.91
เนเธอร์แลนด์	20.80	28.80	37.10	33.50	27.0	23.98
แคนาดา	24.30	20.10	17.80	24.00	23.20	16.25
สวีเดน	9.20	15.30	9.90	12.90	19.70	19.96
มาเลเซีย	8.70	5.00	5.00	10.60	19.00	37.07
เกาหลีใต้	1.10	2.20	2.00	2.10	14.20	6.44
อิตาลี	25.30	15.30	14.10	14.70	11.50	16.74
สหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์	11.90	5.70	8.00	8.00	10.30	7.50
สวีเดน	11.10	12.10	16.40	10.10	8.30	6.97
อื่น ๆ	67.40	68.30	82.10	76.70	79.40	115.55

ที่มา : ศูนย์สถิติการพาณิชย์ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

รูปที่ 4 สัดส่วนการส่งออกเครื่องประดับเทียมไปยังประเทศหลัก ๆ ปี 2537

สหรัฐอเมริกา	38.78%
ฝรั่งเศส	16.08%
สหราชอาณาจักร	6.88%
ญี่ปุ่น	4.19%
เบลเยียม	4.15%
อื่น ๆ	29.92%

ตารางที่ 22 ตลาดส่งออกอัญมณีสังเคราะห์ของไทย ปี 2532-2537

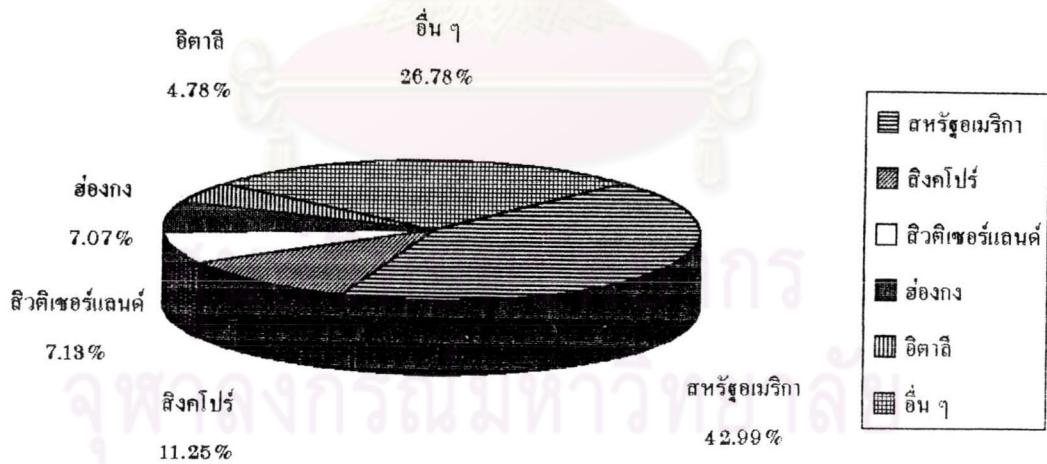
มูลค่า : ล้านบาท

ประเทศ/กลุ่ม	2532	2533	2534	2535	2536	2537
รวมทุกประเทศ	576.40	632.70	763.770	819.90	614.90	565.94
สหรัฐอเมริกา	183.10	180.50	33.40	417.40	254.60	243.29
ฮ่องกง	33.60	40.40	38.30	48.40	63.10	40.03
สิงคโปร์	19.20	16.90	17.70	35.00	57.80	63.65
อิตาลี	94.50	111.40	94.90	62.40	40.40	27.05
สวิตเซอร์แลนด์	133.10	129.20	123.30	76.90	38.90	40.35
เยอรมนี	23.40	28.60	36.90	41.70	32.70	19.81
ซาอุดีอาระเบีย	6.30	1.60	2.50	4.20	16.40	7.46
อินเดีย	2.70	7.10	4.20	11.10	12.30	11.01
ญี่ปุ่น	10.60	16.00	29.20	18.00	10.40	9.51
สหราชอาณาจักร	9.00	9.60	9.90	4.80	9.770	8.89
อิสราเอล	1.30	2.90	6.00	14.10	8.00	1.19
ปานามา	4.10	1.20	5.20	5.20	7.90	5.42
เบลเยียม	44.90	7.40	10.80	13.60	6.10	8.63
สเปน	116.60	24.00	19.80	16.30	5.80	2.70
ออสเตรเลีย	6.00	3.10	2.20	3.60	4.60	3.00
บราซิล	0.00	0.650	0.00	1.80	4.40	0.78
กรีซ	1.50	2.30	4.10	3.80	4.30	4.69
เกาหลีใต้	5.40	11.50	7.80	6.90	4.20	2.56
เม็กซิโก	1.00	1.40	0.60	1.70	3.40	2.85
อื่น ๆ	17.10	37.00	25.90	33.0	29.90	63.07

ที่มา : ศูนย์สถิติการพาณิชย์ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

รูปที่ 5 สัดส่วนการส่งออกอัญมณีสังเคราะห์ไปยังประเทศหลัก ๆ ปี 2537

สหรัฐอเมริกา	42.99%
สิงคโปร์	11.25%
สวีตเซอร์แลนด์	7.13%
ฮ่องกง	7.07%
อิตาลี	4.78%
อื่น ๆ	26.78%

ญี่ปุ่น และเบลเยียมคิดเป็นร้อยละ 16.08 , 6.88 , 4.19 และ 4.15 ตามลำดับ (ตารางที่ 21 และแผนภาพที่ 4)

2.2.5 ตลาดอัญมณีสังเคราะห์ ในปัจจุบันสหรัฐอเมริกาเป็นตลาดหลักของอัญมณีสังเคราะห์ โดยมีมูลค่าการส่งออกไปยังประเทศนี้ในปี 2537 คือ 243.29 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 42.99 รองลงมาได้แก่ สิงคโปร์ สวิตเซอร์แลนด์ ฮ็องกง และอิตาลี คิดเป็นร้อยละ 11.25 , 7.13 , 7.07 และ 4.78 ตามลำดับ (ตารางที่ 22 และแผนภาพที่ 5)

สหรัฐอเมริกา :

ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศคู่ค้าอันดับ 1 ของไทย ซึ่งอัญมณีที่ไทยส่งออกไปยังสหรัฐอเมริกา จะเป็นอัญมณีที่เจียรระไนแล้วแต่ยังมีได้ประกอบเป็นตัวเรือน สำหรับอัญมณีที่สหรัฐอเมริกานำเข้าจากไทยสูงสุด คือ ไพลิน ทับทิม บุษราคัม และเพชรตามลำดับ และทางสหรัฐอเมริกาก็จะนำไปประกอบตัวเรือนเป็นเครื่องประดับต่อไป

ส่วนผลิตภัณฑ์เครื่องประดับที่ไทยส่งไปสหรัฐอเมริกานั้น มีมูลค่าสูงขึ้นเรื่อยๆ การนำเข้าเครื่องประดับอัญมณีของไทยส่วนใหญ่ คือ เครื่องประดับที่ตัวเรือนทำจากทองคำ รองลงมาจะเป็นเครื่องประดับเงิน

อัญมณีและเครื่องประดับที่ส่งเข้าไปตลาดสหรัฐอเมริกา สามารถทำได้หลายช่องทาง เช่น ติดต่อกับผู้นำเข้าอัญมณีของสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีอยู่มากกว่า 200 ราย ติดต่อกับผู้ประกอบการเครื่องประดับอัญมณีซึ่งมีจำนวนเกินกว่า 8,000 รายในสหรัฐอเมริกา ลักษณะการค้าของไทยมักจะทำธุรกิจค้าปลีกมากกว่า เพราะมีความชำนาญ อีกทั้งมีต้องเสียเวลาเดินทางไปติดต่อกับต่างประเทศ การติดต่อกับห้างสรรพสินค้าและผู้ค้าส่งโดยตรง ซึ่งบางครั้งจะมาติดต่อเองในเมืองไทย

ปัจจุบันเครื่องประดับไทยได้รับความเชื่อถือมากขึ้น ไม่ว่าจะ เป็นเรื่อง

ราคา รูปแบบ ผู้บริโภคในสหรัฐอเมริกานิยมสินค้าที่มีมูลค่าต่ำ เพราะฉะนั้นจึงถือเป็นโอกาสสำหรับเครื่องประดับไทยที่จะส่งเข้าไปจำหน่ายในตลาดนี้ได้มากขึ้นเนื่องจากเครื่องประดับไทยที่ส่งไปจำหน่ายในตลาดสหรัฐอเมริกา มีกลุ่มเป้าหมายที่มีรายได้ปานกลางถึงต่ำอยู่แล้ว คุณภาพของเครื่องประดับไทยก็ไม่ได้ต่ำตามมูลค่าและรูปแบบ ขณะนี้ได้มีการพัฒนาไปมากแล้ว

ญี่ปุ่น :

ญี่ปุ่นเป็นประเทศคู่ค้าอัญมณีและเครื่องประดับของไทยเป็นอันดับสอง รองจากสหรัฐอเมริกา อัญมณีและเครื่องประดับที่ญี่ปุ่นนำเข้าจากไทย ส่วนใหญ่เป็นพลอยที่เจียระไนแล้ว ทั้งนี้เพื่อสนองตอบต่ออุตสาหกรรมเครื่องประดับภายในประเทศญี่ปุ่นเอง ประเภทของพลอยที่นิยมนำเข้าคือ ทับทิม ไข่มุก และเพชร ตามลำดับ นอกจากนี้บุษราคัมและมรกตก็กำลังเป็นที่นิยมเพิ่มขึ้น

ส่วนเครื่องประดับที่เป็นที่นิยมในตลาดญี่ปุ่น ก็ยังเป็นเครื่องประดับที่มีตัวเรือนทำจากทองคำ แต่ในระยะหลังเครื่องประดับอัญมณีที่มีตัวเรือนทำด้วยทองคำขาว เงิน และโลหะมีค่าอื่น ก็มีมูลค่านำเข้าเพิ่มขึ้นด้วย

การส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับไปยังญี่ปุ่น จะมีการกระจายสินค้าโดยผ่านคนกลาง ซึ่งทำธุรกิจเฉพาะอย่าง เช่น บริษัทซึ่งทำหน้าที่นำเข้าสินค้าเหล่านี้ อย่างเดียว

เยอรมัน :

เยอรมันเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทยตลาดหนึ่ง การนำเข้าอัญมณีส่วนใหญ่เป็นอัญมณีที่เจียระไนแล้ว ได้แก่ ไข่มุก ทับทิม และเพชร ส่วนเครื่องประดับอัญมณี เยอรมันนำเข้าจากไทยมูลค่าสูงขึ้นเรื่อยๆ โดยเป็นการนำเข้าเครื่องประดับทองมากที่สุด รองลงมาคือเครื่องประดับเงิน ทั้งนี้เนื่องจากเครื่องประดับอัญมณีของไทยมีคุณภาพปานกลาง ราคาถูกกว่าอิตาลีซึ่งมีบทบาทสำคัญในตลาดแถบประชาคม

ยุโรป การขยายตลาดสู่เยอรมันสามารถส่งไปจำหน่ายผ่านผู้นำเข้าซึ่งอยู่ในแต่ละเมือง และมีการรวมกลุ่มผู้ค้าโดยเฉพาะขึ้น ซึ่งสามารถส่งไปจำหน่ายโดยตรงแก่ห้างสรรพสินค้า และร้านจำหน่ายสินค้าเฉพาะอย่าง

สหราชอาณาจักร :

สหราชอาณาจักรเป็นประเทศที่มีบริษัทข้ามชาติ ที่จัดหาและจำหน่ายเพชรพลอยของโลกตั้งอยู่ เช่นบริษัท De Beers อีกทั้งเป็นแหล่งผลิตเครื่องประดับที่มีคุณภาพและทำแบบครบวงจร ตั้งแต่การผลิต เจียรระไน ประกอบตัวเรือน และออกแบบ โดยมีศูนย์กลางการค้าอัญมณีและเครื่องประดับอยู่ที่กรุงลอนดอน และเมืองเบอร์มิงแฮม

การจำหน่ายในตลาดสหราชอาณาจักร มีการขยายตัวสูงขึ้นซึ่งทำให้ต้องมีการนำเข้าอัญมณีที่เป็นวัตถุดิบ และเครื่องประดับจากต่างประเทศและเครื่องประดับที่ผลิตได้หรือนำเข้ามา จะต้องได้รับการออกใบรับรองประกันคุณภาพก่อน จึงจะสามารถจำหน่ายได้

อัญมณีที่มีการนำเข้าจากไทยมากที่สุดได้แก่ ไพลิน ทับทิม และเพชรชนิดที่เจียรระไนแล้วตามลำดับ ส่วนเครื่องประดับอัญมณีที่มีการส่งออกไปยังสหราชอาณาจักรมากที่สุด คือเครื่องประดับทอง รองลงมาได้แก่ เครื่องประดับเงิน เครื่องประดับทองคำขาว และโลหะมีค่าอื่นๆ

การตลาดของสหราชอาณาจักร การค้าปลีกได้ทวีความสำคัญเพิ่มขึ้น โดยร้านจำหน่ายที่มีสาขาทั่วประเทศ เป็นตัวแทนการจำหน่าย และมีนโยบายการขายโดยตั้งราคาเครื่องประดับทำให้คนชั้นกลางสามารถซื้อได้มากขึ้น และในส่วนเครื่องประดับรายย่อยมักจะสั่งซื้อเครื่องประดับโดยตรงจากผู้ผลิตในประเทศและผู้นำเข้า

เบลเยียม :

เบลเยียมมีมูลค่าการส่งออกเพชรมากที่สุดในโลก มีตลาดค้ากลางถึง 4 แห่ง ตั้งอยู่ที่เมือง Antwerp โดยที่ประเทศเบลเยียมเองไม่มีแหล่งวัตถุดิบในประเทศแต่อย่างใด ดังปรากฏว่ามีมูลค่าการนำเข้ามากกว่ามูลค่าการส่งออก เมือง Antwerp เป็นแหล่งความรู้ความชำนาญในการเจียรระไนเพชรที่สืบทอดกันมาเป็นเวลานาน จนทำให้เบลเยียมเป็นผู้นำด้านการเจียรระไนเพชรของโลก มีเทคนิคและความสามารถในการเจียรระไนเพชรที่มีลักษณะโครงสร้างซับซ้อน Antwerp จึงเป็นแห่งแรกที่ De Beers ได้รับรองให้เป็นศูนย์กลางการเจียรระไนเพชรของโลก (World Center for Diamond Manufacturing) แต่ในปัจจุบันเบลเยียมเริ่มประสบปัญหาการขาดแคลนช่างเจียรระไนฝีมือ เนื่องจากแรงงานของเบลเยียมเริ่มหันไปสนใจทำงานในอุตสาหกรรมอื่นๆ เช่น อุตสาหกรรมทอผ้า เป็นต้น เบลเยียมเป็นแหล่งวัตถุดิบที่สำคัญอันดับหนึ่งของไทย และยังเป็นประเทศที่ไทยส่งออกเพชรไปมากที่สุด เบลเยียมจึงถือว่าเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย

ฝรั่งเศส :

ฝรั่งเศสเป็นประเทศหนึ่ง ที่มีการผลิตเครื่องประดับส่งออกในประชาคมยุโรป และมีการนำเข้าเครื่องประดับจากต่างประเทศ ส่วนหนึ่งเพื่อสนองตอบกับความต้องการของผู้บริโภค โดยการผลิตภายในประเทศ มีคุณภาพและแบบที่ทันสมัยตรงกับความต้องการของผู้บริโภค แต่ภาวะการผลิตในปัจจุบันมีปัญหาในด้านค่าจ้าง ทำให้การผลิตชะลอตัวลง ทำให้การนำเข้าจากต่างประเทศมีแนวโน้มสูงขึ้น การนำเข้าอัญมณีที่มีมูลค่าสูงที่สุดได้แก่ กัทิม ไพลิน และมรกต ส่วนเครื่องประดับอัญมณียังมีแนวโน้มแจ่มใสอยู่

ทางด้านการขยายตลาดฝรั่งเศส ขึ้นอยู่กับว่าร้านค้าปลีกจะจำหน่ายอัญมณีและเครื่องประดับจากไทยมากน้อยแค่ไหน โดยต้องขึ้นอยู่กับผู้ค้าอัญมณีและเครื่องประดับในประเทศไทย ว่าจะมีวิธีชักชวนให้มีการจำหน่ายอัญมณีและเครื่องประดับของไทยอย่างไร

สวีตเซอร์แลนด์ :

สวีตเซอร์แลนด์เป็นแหล่งผลิตนาฬิกาชั้นนำของโลกแต่การจำหน่ายเครื่องประดับอัญมณีส่วนใหญ่นำเข้าจากต่างประเทศแทบทั้งหมด อัญมณีที่สวีตเซอร์แลนด์นำเข้าจากไทยมากที่สุดคือ ทับทิม ไพลิน เพชร และมรกต โดยนำเข้าเป็นวัตถุดิบเพื่อประกอบกับตัวเรือน ส่วนเครื่องประดับอัญมณีนำเข้าจากไทยเพิ่มสูงขึ้นตลอดมา โดยเครื่องประดับทองมีมูลค่าสูงที่สุด

การส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับไปประเทศสวีตเซอร์แลนด์ ประเทศไทยได้รับ GSP และไม่มีโควตาจำกัด อีกทั้งระเบียบขั้นตอนการนำเข้าไม่ยุ่งยากแต่ต้องมีการตรวจสอบรับรองคุณภาพสินค้า ก่อนที่จะส่งผ่านเข้าประเทศสวีตเซอร์แลนด์ได้

ฮ่องกง :

ประเทศฮ่องกงเป็นหนึ่งในโลกที่เป็นศูนย์กลางอัญมณีและเครื่องประดับซึ่งเป็นศูนย์กลางแหล่งใหญ่ในเอเชีย จะมีการนำเข้าอัญมณีและเครื่องประดับ และส่งออก (Re-Export) เสมือนเป็นตัวแทนทางการค้ามากกว่าที่จะเป็นผู้ผลิต และกฎระเบียบการนำเข้าส่งออกไม่ยุ่งยาก โดยนำเข้าอัญมณีที่เจียรระไนแล้วมากที่สุดได้แก่ เพชร ทับทิม ไพลิน และมรกต เครื่องประดับประเภทที่มีมูลค่าการนำเข้ามากที่สุดคือ เครื่องประดับทอง

การส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับไปยังฮ่องกง ไม่ต้องเสียภาษีนำเข้าและส่งออก ซึ่งฮ่องกงเป็นเมืองท่าปลอดภาษี ทำให้การนำเข้าวัตถุดิบของฮ่องกงมีราคาต่ำ อีกทั้งมีบริษัท World Gold Council ทำหน้าที่ด้านการตลาดเครื่องประดับทองคำ ช่วยให้อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องประดับภายในประเทศสามารถแข่งขันกับภายนอกได้เป็นอย่างดี ฮ่องกงจึงเป็นทั้งคู่ค้าและคู่แข่งของไทยที่สำคัญตลาดหนึ่ง

สิงคโปร์ :

ในอดีตสินค้าน้ำอัญมณีและเครื่องประดับที่จำหน่ายในตลาดสิงคโปร์ได้มาจากการนำเข้าแทบทั้งสิ้น แต่ในปัจจุบันการผลิตเครื่องประดับมีมากขึ้น จนถึงขั้นสามารถส่งออกได้ และเป็นคู่แข่งที่สำคัญของไทยในกลุ่มอาเซียนด้วย อีกทั้งสิงคโปร์มีลักษณะคล้ายๆกับฮ่องกง เป็นเมืองท่าปลอดภาษี อัญมณีส่วนหนึ่งที่นำเข้ามาแล้วจะส่งออกไปอีกต่อหนึ่ง (Re-Export)

การนำเข้าอัญมณีส่วนใหญ่ นั้น เพชรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่วนพลอยมีแนวโน้มลดลง เครื่องประดับอัญมณีที่สิงคโปร์นำเข้าจากไทยนั้น ประเภทที่มีมูลค่าสูงสุดคือ เครื่องประดับทอง

อิสราเอล :

อิสราเอลเป็นศูนย์กลางการค้าเพชรในแถบเอเชีย ในปีหนึ่งมีการนำเข้าอัญมณีและเครื่องประดับจากไทยมีมูลค่าเพิ่มขึ้นทุกปี โดยเฉพาะเพชร จากเดิมการนำเข้าจากบริษัท De Beers แล้วนำมาเจียรไนและส่งออกไป แต่ในปัจจุบันค่าแรงงานของอิสราเอลอยู่ในอัตราสูง จึงต้องนำเข้าจากต่างประเทศ โดยเฉพาะจากไทยการนำเข้าอัญมณีส่วนใหญ่คือเพชร รองลงมาได้แก่ ไพลิน ทับทิม และมรกต สำหรับเครื่องประดับส่วนใหญ่ เป็นการนำเข้าเครื่องประดับทอง

3. บทบาทของภาครัฐบาลและเอกชนในการพัฒนาอุตสาหกรรมอัญมณี และเครื่องประดับ

ในช่วงระยะ 10 ปีที่ผ่านมา อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการส่งเสริมสนับสนุนจากภาครัฐบาลและภาคเอกชน ซึ่งได้มีมาตรการและการดำเนินการต่างๆดังนี้

3.1 มาตรการและนโยบายจากภาครัฐบาล

3.1.1 มาตรการส่งเสริมการลงทุนและการผลิต

(1) คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ได้ออกประกาศให้การส่งเสริมการลงทุนแก่อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2519 ผู้ประกอบการจะได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ เช่น สิทธิและประโยชน์ด้านภาษี เป็นต้น ประเภทและขนาดของกิจการที่จะได้รับการส่งเสริมการลงทุนคือ การผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องประดับกาย หรือการเจียรไนเพชรพลอยที่มีขนาดการลงทุนไม่น้อยกว่า 2 ล้านบาท ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของมูลค่ายอดขายทั้งสิ้น

นอกจากนี้คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ได้ร่วมสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลที่จะกระจายอุตสาหกรรมไปสู่จังหวัดอื่น ประเทศไทยมีการแบ่งเขตอุตสาหกรรมออกเป็น 3 เขต เขตหนึ่งประกอบด้วยกรุงเทพมหานครและจังหวัดปริมณฑล เขตสองจะประกอบด้วย 10 จังหวัดที่อยู่รอบๆเขตหนึ่ง และเขตสามจะเป็นจังหวัดที่เหลือ ซึ่งได้รวมนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบังเข้าไว้ด้วย

ตั้งแต่ 1 เมษายน พ.ศ. 2536 คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้ให้สิทธิประโยชน์อย่างสูงสุดแก่โครงการที่ตั้งอยู่ในเขตสามมีการยกเว้นภาษีการค้าและภาษีในการนำเข้าอุปกรณ์และเครื่องจักรเป็นเวลา 8 ปี ดังนั้นอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับที่ย้ายมาตั้งอยู่ในเขตสาม ก็จะได้รับประโยชน์ด้วยเช่นกัน

(2) กระบวนการคลัง

- ออกประกาศเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2520 ให้ยกเว้นภาษีนำเข้าและภาษีการค้าสำหรับพลอยดิบและเพชรดิบ (เพชรพลอยที่ยังมิได้เจียรไน) ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ช่างเจียรไนพลอยมีงานทำ และส่งเสริมให้เกิดอุตสาหกรรมเจียรไนเพชรในประเทศไทย

- ออกประกาศเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2523 ให้ยกเว้นภาษีนำเข้าและภาษีการค้าสำหรับเพชรพลอยที่เจียรไนแล้ว เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมผลิตเครื่องประดับสำเร็จรูป และส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางค้าเพชรพลอยของโลก

- ออกระเบียบเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2531 ว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการซื้อทองคำจากคลังทองคำของทางการพ.ศ.2531 ให้ผู้ซื้อทองคำจากคลังทองคำของทางการในการผลิตสินค้าที่เป็นสิ่งที่ใช้ประดับกาย หรือประดับเครื่องแต่งกาย เพื่อการส่งออกได้รับยกเว้นภาษีการค้า สำหรับรายรับจากการขายสินค้านี้ดังกล่าว

- ออกประกาศเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2532 โดยอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีการค้า (ฉบับที่ 50) เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข เพื่อยกเว้นภาษีการค้าสำหรับรายรับจากการนำเข้าไปในราชอาณาจักรซื้อทองคำ และเก็บไว้ในคลังทองคำของทางการเฉพาะที่ขายให้แก่ผู้ซื้อ เพื่อผลิตสินค้าส่งออกนอกราชอาณาจักร

- อนุมัติให้ผู้ทำการผลิตเพื่อการส่งออก จัดตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงงานผลิตสินค้า ได้ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.2469 โดยให้สามารถนำวัตถุดิบจากต่างประเทศเข้ามาทำการผลิต หรือผสมประกอบเป็นสินค้าสำเร็จรูปส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ โดยงดเว้นการเก็บอากรขาเข้า และอากรขาออกแก่ของที่ปล่อยออกไปจากคลังสินค้าทัณฑ์บนเพื่อส่งออกนอกราชอาณาจักร

- การคืนอากรตามมาตรา 19 ทวิแห่งพ.ร.บ.ศุลกากร(ฉบับที่ 9) เป็นการคืนค่าอากรภาษีอากรในการนำเข้าไปวัตถุดิบจากต่างประเทศ เข้ามาผลิตส่งออก โดยจะคำนวณค่าภาษีอากรที่คืนให้ตามสูตรการผลิต ทั้งนี้โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องผลิตส่งออกภายใน 1 ปี นับแต่วันที่นำเข้าวัตถุดิบ

- การชดเชยอากร ตามพ.ร.บ.ชดเชยค่าภาษีอากรสินค้าส่งออกที่ผลิตในราชอาณาจักร พ.ศ.2524 เป็นการชดเชยค่าอากรภาษีอากรทางอ้อมที่มีอยู่ในต้นทุนการผลิต ซึ่งได้แก่ค่าอากรภาษีอากรที่มีอยู่ในมูลค่าของวัสดุอุปกรณ์ อะไหล่ เครื่องจักรเชื้อเพลิงและพลังงานอย่างอื่นที่ใช้ในกระบวนการผลิต โดยจะชดเชยให้ในรูปของบัตรภาษี ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการชำระค่าภาษีอากรของกรมสรรพากร กรมศุลกากร และกรมสรรพสามิตได้ เสมือนหนึ่งเป็นการชำระด้วยเงินสด

(3) ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ออกระเบียบว่าด้วยการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการประกอบกิจการอุตสาหกรรมขนาดย่อมพ.ศ. 2521 โดยการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินดังกล่าวนี้ จะเป็นการให้สินเชื่อระยะสั้นไม่เกิน 120 วันแก่อุตสาหกรรมขนาดย่อม ที่มีที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร (ยกเว้นโรงงานในกรุงเทพมหานครที่ตั้งอยู่ในเขตนิคมอุตสาหกรรม) ใช้แรงงานและวัตถุดิบในท้องถิ่นและต้องเป็นกิจการที่มีทรัพย์สินสุทธิไม่เกิน 2 ล้านบาท ตามระเบียบนี้มีอุตสาหกรรมอยู่ 60 ประเภทที่สามารถใช้บริการนี้ และอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับเป็นอุตสาหกรรม ที่ได้รับการพิจารณาให้ได้รับการอนุเคราะห์ตามระเบียบดังกล่าว

การให้สินเชื่อดังกล่าวนี้เป็น การให้ผ่านสถาบันการเงิน โดยธนาคารแห่งประเทศไทยรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินจากธนาคารพาณิชย์ และบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

(4) กระทรวงอุตสาหกรรม กรมทรัพยากรธรณีได้ดำเนินการในด้านการสำรวจแหล่งแร่รัตนชาติที่เป็นพลอยดิบในพื้นที่ที่มีศักยภาพ และเป็นผู้พิจารณาออกใบอนุญาตในการขุดหาแร่รัตนชาติรายย่อยตามพระราชบัญญัติพ.ศ. 2510

(5) กระทรวงต่างประเทศ ได้เจรจากับรัฐบาลศรีลังกา ให้ยินยอมให้มีการส่งออกพลอยกิวดาให้กับไทย ซึ่งไทยสามารถนำมาทำการหุงพลอยให้เป็นพลอยที่มีราคาสูงขึ้น เป็นการช่วยลดปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบที่เป็นพลอยมีค่า เช่น ไพลิน เป็นต้น

3.1.2 มาตรการส่งเสริมการส่งออก

(1) กระทรวงการคลัง

- ออกประกาศเมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2514 อนุญาตให้นักทัศนจากต่างประเทศผู้เดินทางมาในราชอาณาจักร หรือผู้เดินทางผ่านชั่วคราวระยะเวลาที่กำหนด

ในตัวเดินทางไปกลับ หรือตัวเดินทางผ่านแล้วแต่กรณี สามารถนำเพชรพลอยเครื่องรูปพรรณทอง และเครื่องรูปพรรณทองคำชาวติดตัวออกไปได้โดยไม่จำกัดมูลค่า

- ออกประกาศเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2524 ให้ยกเลิกการเก็บภาษีการค้าและภาษีเทศบาลรวมร้อยละ 3.3 สำหรับสินค้าเครื่องประดับที่ส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมผลิตเครื่องประดับสำเร็จรูปส่งออก ให้สามารถแข่งขันกับประเทศคู่แข่งได้ ส่วนภาษีการค้าและภาษีเทศบาลสำหรับการค้าในประเทศ ยังคงต้องเสียตามเดิม

(2) กระทรวงพาณิชย์ มีบทบาทสำคัญในด้านการส่งเสริมการส่งออก หน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในเรื่องนี้คือ กรมส่งเสริมการส่งออกซึ่งมีบทบาทสำคัญในด้านต่างๆ อาทิเช่น การส่งเสริมเผยแพร่ และเร่งรัดการส่งออกสินค้าไทย โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมการส่งออกในรูปแบบต่างๆให้สามารถขยายตลาดในต่างประเทศให้กว้างขวาง และมีประสิทธิภาพสูงสุด การพัฒนาขีดความสามารถด้านการค้าระหว่างประเทศแก่นักธุรกิจ เพื่อให้สามารถดำเนินธุรกิจส่งออกได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การพิจารณาและแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการส่งเสริมการส่งออก การจัดตั้งศูนย์พาณิชย์กรรมในต่างประเทศ ตลอดจนการศึกษาและสำรวจความต้องการของสินค้าที่มีลู่ทางในตลาดใหม่

3.1.3 มาตรการส่งเสริมด้านบุคลากร

(1) กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมอาชีวศึกษาได้จัดให้มีหลักสูตรการฝึกอบรมด้านอัญมณีและทำเครื่องประดับ ในวิทยาลัยเทคนิคที่อยู่ในแหล่งผลิตที่สำคัญ ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี และวิทยาลัยเทคนิคตราด

(2) ทบวงมหาวิทยาลัยในฐานะที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวกับการผลิตและพัฒนากำลังคนในสาขาวิชาต่างๆ ให้สนองความต้องการของสังคมและนโยบายการพัฒนาประเทศซึ่งก็ได้มีมาตรการแก้ปัญหาการขาดแคลนกำลังคนในสาขาวิชาทางด้านอัญมณีและเครื่องประดับ โดยแบ่งออก

เป็น 2 มาตรการคือ

- มาตรการเร่งด่วน คือให้สถาบันระดับอุดมศึกษาผลิตบัณฑิตให้ได้ อย่างต่ำปีละ 160 คนในช่วงแผน 8 โครงการส่งเสริมการประกอบธุรกิจอัญมณีและเครื่องประดับของบัณฑิต โดยร่วมกับเอกชนจัดหลักสูตรเร่งรัดให้แก่บัณฑิตจากสาขาที่เหมาะสมเพื่อให้ได้ผู้มีความรู้ด้านบริหารจัดการอย่างรวดเร็ว สำหรับฝีมือแรงงานให้กระทรวงต่างๆ เช่น ศึกษาศึกษา อุตสาหกรรม ฯลฯ เป็นผู้ดำเนินการผลิตและพัฒนา กำหนดให้อาจารย์ผู้สอนในสาขาอัญมณีศาสตร์เป็นสาขาขาดแคลนและจัดทำโครงการการพัฒนาอาจารย์ผู้สอน และจัดสรรงบประมาณพิเศษสนับสนุนโครงการผลิตบัณฑิต (40,000 บาท/คน-ปี)

- มาตรการระยะยาว ได้แก่ ศึกษารูปแบบความร่วมมือที่เหมาะสมในการผลิตและพัฒนาบุคลากรในสาขาอัญมณีและเครื่องประดับระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและภาคเอกชน ควรจัดให้มีองค์กรหรือกลไกร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชนทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลทำการศึกษาวิจัย เพื่อพัฒนาวิชาการและวิชาชีพทางด้านอัญมณีและเครื่องประดับให้เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง

(3) กระทรวงอุตสาหกรรม กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมโดย กองอุตสาหกรรมในครอบครัว ได้ดำเนินการในด้านการฝึกอบรมช่างฝีมือด้านเจียรไนพลอย โดยดำเนินการฝึกอบรมราษฎรในท้องที่ต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้เกิดช่างฝีมือทางด้านเจียรไนพลอย

นอกจากมาตรการในด้านต่างๆที่กล่าวมาแล้ว รัฐบาลโดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2532 อนุมัติให้จัดตั้งสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับขึ้น โดยกำหนดหน้าที่ดังนี้

- เป็นองค์กรหลักเสนอแนะนโยบายมาตรการและกฎระเบียบต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาอุตสาหกรรม

- เป็นศูนย์กลางระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งระหว่างภายในและภายนอกประเทศ
- เป็นศูนย์กลางให้บริการวิเคราะห์ตรวจสอบรับรองคุณภาพและบริการข้อมูลข่าวสาร
- เป็นศูนย์กลางการพัฒนาฝีมือแรงงานระดับสูง
- เป็นศูนย์กลางพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต

ในทางปฏิบัติ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้จัดตั้งโครงการสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ ซึ่งเป็นหน่วยงานระดับฝ่ายภายใต้กองบริการอุตสาหกรรม พร้อมกำหนดหน้าที่ไว้ดังนี้คือ ส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ โดยการศึกษาและเสนอแนะนโยบายและมาตรการเพื่อการแก้ไขปัญหาและสนับสนุนอุตสาหกรรม จัดการฝึกอบรมสัมมนา บริการปรึกษา แนะนำทางวิชาการ คำนวณราคาทดลอง และพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีการผลิตและการออกแบบผลิตภัณฑ์ ประสานงานและให้บริการทดสอบตรวจสอบอัญมณี บริการข้อมูลข่าวสาร โดยได้แบ่งการบริหารงานออกเป็น 3 งานดังต่อไปนี้คือ งานศึกษาวิจัย งานพัฒนาคุณภาพและทดสอบ และงานออกแบบ

นอกจากมาตรการต่างๆที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ขณะนี้ประเทศไทยได้นำระบบเอทีเอ คาร์เนต (A.T.A. Carnet System) มาใช้ในงานศุลกากร ตั้งแต่วันที่ 4 มกราคม 2538 โดยขณะนี้สภาหอการค้าแห่งประเทศไทยอยู่ในระหว่างการประสานงานกับกรมศุลกากรในรายละเอียดเพื่อสมัครเป็นสมาชิกระบบการค้าประกันระหว่างประเทศ ซึ่งจะสามารภให้บริการแก่ภาคเอกชนได้ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538 เป็นต้นไป

ระบบเอทีเอ คาร์เนต หมายถึงระบบการค้าประกันค่าภาษีอากรระหว่างประเทศ โดยใช้เอกสารค้าประกันในการผ่านพิธีการศุลกากร ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวก

สะดวกในการนำเข้า-ส่งออกสินค้าชั่วคราว โดยได้รับการยกเว้นภาษีอากร และยกเว้นการปฏิบัติตามข้อกำหนดข้อจำกัดที่บัญญัติขึ้นใช้ด้วย สำหรับอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับนั้นมักมีการนำตัวอย่างสินค้าเข้ามาเพื่อแสดงแก่ผู้ซื้อ หรือเพื่อแสดงในงานแสดงสินค้าเป็นการชั่วคราว ก็ไม่ต้องชำระภาษีอากรนำเข้า ไม่ต้องใช้เงินสดหรือเอกสารค้ำประกันจากธนาคาร หรือหลักฐานอื่นค้ำประกันค่าภาษีอากร กับทั้งได้รับยกเว้นจากข้อกำหนดข้อจำกัดการนำเข้าด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการสำรวจเปิดและเจาะตลาดใหม่ รวมทั้งรักษาหรือเพิ่มส่วนแบ่งในตลาดเดิมของสินค้าตนได้ต่อไป

3.2 การส่งเสริมและสนับสนุนจากภาคเอกชน

3.2.1 สมาคมผู้ค้าอัญมณีไทยและเครื่องประดับ (Thai Gems Traders and Jewelry Association) ก่อตั้งขึ้นในเดือนธันวาคม 2519 มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- ส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจประเภทที่เกี่ยวกับการค้าส่งออกต่างประเทศซึ่งพลอยและอัญมณีที่เจียระไนโดยช่างฝีมือคนไทยรวมตลอดทั้งการเจียระไนของสินค้านี้ดังกล่าวทุกชนิด
- สนับสนุนและช่วยเหลือสมาชิก แก้ไขอุปสรรคข้อขัดข้องต่างๆ ตลอดจนเจรจาทำความเข้าใจกับบุคคลภายนอก เพื่อประโยชน์ร่วมกันในการค้าของสมาชิก
- ประสานความสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนทัศนะความรู้ซึ่งกันและกันในทางวิชาการ ข่าวสารการค้า ตลอดจนงานการวิจัยเกี่ยวกับการค้าส่งออกต่างประเทศ
- ขอสิทธิหรือเอกสารหรือทราบข้อความใดๆจากสมาชิกเกี่ยวกับการค้าเม็ดพลอย และอัญมณีที่ยังมิได้ประดับตัวเรือนตลอดจนการเจียระไนสินค้านี้ดังกล่าวทั้งนี้ด้วยความยินยอมของสมาชิก

- ส่งเสริมคุณภาพราคาเจียรไนเม็ดพลอยและอัญมณีที่ยังมิได้ประดับตัวเรือน ซึ่งสมาชิกเป็นผู้ผลิตหรือจำหน่ายให้เข้าสู่มาตรฐานที่ดี
- ร่วมมือรัฐบาลในการส่งเสริมการค้าส่งออกต่างประเทศ
- ส่งเสริมการผลิตและการเจียรไน เพื่อให้เม็ดพลอยและอัญมณีที่ยังมิได้ประดับตัวเรือน มีปริมาณเพียงพอแก่ความต้องการของตลาดภายในและภายนอกประเทศ

3.2.2 สมาคมเพชรพลอยเงินทอง (Jewellers' Association) สมาคมเพชรพลอยเงินทองก่อตั้งขึ้นเมื่อประมาณ 48 ปีโดยมีวัตถุประสงค์หลักดังนี้

- ส่งเสริมการค้าอัญมณีและเครื่องประดับในประเทศ
- เป็นศูนย์กลางข้อมูลข่าวสาร
- เป็นผู้ประสานงานกับภาครัฐบาลในนามของสมาชิก
- เป็นสื่อกลางระหว่างสมาชิกรวมทั้งประสานความร่วมมือในด้านต่างๆ

3.2.3 สมาคมผู้ประกอบการเจียรไนเพชร (Thai Diamond Manufacturers Association, TDMA) เนื่องจากผู้ประกอบการเจียรไนเพชรจากต่างประเทศหลายราย เข้ามาประกอบกิจการในประเทศไทยโดยมาจากนานาชาติ จึงมีความต้องการองค์กรที่เป็นกลางที่จะให้คำปรึกษาและเป็นตัวแทนในการติดต่อกับรัฐบาลไทย สมาคมผู้ประกอบการเจียรไนเพชรจึงถูกก่อตั้งในปี 2532 วัตถุประสงค์ของสมาคมคือ

- เป็นศูนย์กลางทางด้านข้อมูลข่าวสารแก่สมาชิก ทางด้านเทคโนโลยี

การตลาด ความช่วยเหลือจากรัฐบาล ฯลฯ

- เป็นตัวแทนของสมาชิกในการติดต่อกับรัฐบาล
- เป็นตัวแทนของผู้ประกอบการเจียรไนเพชรในประเทศไทย กับองค์กรระดับนานาชาติ

3.2.4 สถาบันอัญมณีศาสตร์แห่งเอเชีย (Asian Institute of Gemological Sciences) ก่อตั้งขึ้นเมื่อปีพ.ศ. 2521 เป็นสถาบันแห่งแรกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เปิดสอนวิชาอัญมณีศาสตร์โดยมีจุดมุ่งหมายหลัก 2 ประการคือ

- ให้การอบรมด้านวิชาชีพ เพื่อไปประกอบอาชีพด้านการค้าเพชรพลอย
- ให้ความรู้ด้านเพชรพลอยแก่ผู้สนใจทั่วไป

หลักสูตรของสถาบันอัญมณีศาสตร์แห่งเอเชีย เน้นให้นักศึกษามีความรู้ด้านปฏิบัติ และให้มีประสบการณ์ ซึ่งจะเป็ประโยชน์มากเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว หลักสูตรจะทำให้ นักศึกษาสามารถตัดสินใจในการวิเคราะห์ ประเมินคุณภาพและมีความรู้ด้านการตลาด

นอกจากนี้ในส่วนของภาคเอกชน ก็มีการจัดทำโครงการศูนย์อัญมณีชั้น ในปัจจุบันมีทั้งหมด 6 ศูนย์ อันได้แก่ Gemopolis , Jewelry Trade Center, Rangsun Silom Precious Tower, Bangkok Gems and Jewelry Tower , Gem Towers และ Topaz Tower ในแต่ละโครงการส่วนใหญ่จะเน้นการรวมร้านค้าอัญมณีและเครื่องประดับไว้ มีเพียง Gemopolis ที่ให้ความสำคัญของการร่วมส่วนผลิตไว้กับการค้าขายจุดเด่นของโครงการนี้คือเป็นเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมพิเศษที่ได้รับการสนับสนุนจากการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ผู้ที่เข้าร่วมโครงการนี้จะได้รับสิทธิพิเศษเหนือกรรมสิทธิในที่ดินในนิคมอุตสาหกรรมของผู้ประกอบการซึ่งเป็นคนต่างชาติ นอกเหนือจากสิทธิพิเศษ

ที่จะได้รับตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน ซึ่งได้แก่การยกเว้นภาษีเงินได้เป็นเวลา 3 ปี ยกเว้นภาษีนำเข้าและภาษีการค้าสำหรับวัตถุดิบและเครื่องจักรอุปกรณ์ต่างๆ

ศูนย์อภุมณีต่างๆนั้น เป็นเครื่องมือสำคัญทางการตลาด เนื่องจากเป็นศูนย์รวมทางด้านการค้าขาย การที่ผู้ประกอบการเข้ามาร่วมลงทุนในศูนย์อภุมณี จะทำให้เกิดการแข่งขันกันสูงขึ้น และการตลาดของอุตสาหกรรมนี้พัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังเป็นการตอบสนองอุปสงค์ทางการตลาดของผู้ซื้อได้เป็นอย่างดี และยังสามารถใช้เป็นศูนย์จัดนิทรรศการ หรือการประชุมขององค์กรอภุมณีและเครื่องประดับระดับนานาชาติได้อีกด้วย

รัฐบาลสามารถช่วยเหลืออุตสาหกรรมอภุมณีและเครื่องประดับในด้านของศูนย์อภุมณีได้ในหลายลักษณะ เช่น การให้สิทธิพิเศษทางภาษีโดยการส่งเสริมการลงทุน หรือกำหนดให้เป็น Free Trade Zone รัฐบาลควรชักจูงสถาบันอภุมณีและเครื่องประดับนานาชาติให้มาตั้งสำนักงานในศูนย์อภุมณีเหล่านี้ นอกจากนี้รัฐบาลควรจะช่วยควบคุมจำนวนของศูนย์อภุมณีไม่ให้เกิดอุปทานเกินความต้องการได้ ถ้ารัฐบาลไม่ให้ความช่วยเหลืออุตสาหกรรมอภุมณีและเครื่องประดับในด้านของศูนย์แล้ว จะเป็นอุปสรรคต่อการที่ประเทศไทย จะเป็นศูนย์กลางอภุมณีและเครื่องประดับของโลกได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย